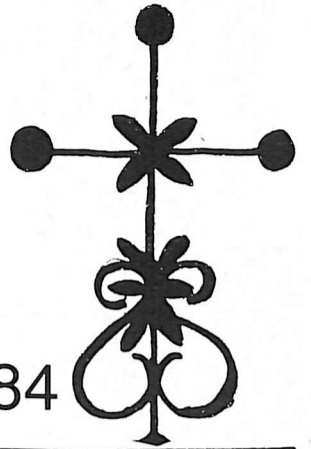

TARVAS

KOTISEUTULEHTI

N:o 1, 1984

Toimittanut Kalervo Mäkinen

Julkaisijat Tarvasjoen kunta ja seurakunta

Talonpojan leipä

Maanviljelys on ollut viime vuosikymmeniin asti maamme valtaelinkeino. Se ei ole ollut ainoastaan elintarvikkeiden hankkija, vaan koko yhteiskunnan ylläpitäjä. Vuosisadat lähes ainoana veronmaksajana, se piti yllä niin valtion kuin kirkonkin hallinnon ja kaiken yhteiskunnan kulut, hoiti tiet ja kuljetukset, antoi miehet sotaan ja vastasi sodan rasituksista j.n.e. Ei siis ihme, että ajoittain kun rasitus tuli kestävämmäksi, talonpojat nousivat vastarintaan kuten nuijasodan aikana. Melkein aina talonpoika lannistettiin jatkamaan taistelua, niin luonnon olosuhteita, kuin yhteiskunnankin paineita vastaan. Ainoa apu oli ikivanha naapuriapu ja talkoohenki.

Ensimmäinen maamansota ja sitä seurannut Venäjän vallankumous olivat aiheuttaneet suurta sekaannusta maamme talouselämässä, elintarvikkeiden ja siitä johtuvan säännöstelyn. Maatalouden työvoimavaltaisuus ja siihen asti noudatettu 12 t. työpäivä aiheuttivat suuria ristiriitoja siirtymätyössä 8 t. työaikaan. Kylvö- ja sadonkorjuuaikaan puhjenneet lakot olivat omiaan pahentamaan muutenkin vaikeaa elintarviketilannetta. Koska maamme työväki oli jo pitkään ollut järjestäytyneet ja työnantajien perustivat STK:n etujaan valvomaa, heräsi ajatus maanviljelijöiden omasta ammattijärjestöstä. Niinpä MTK:n syntysanat lausuttiin helluntaina 1917 ja perustava kokous pidettiin 18. 09. 1917. Vielä samassa kuussa perustettiin Maataloustuottajain Varsinais-Suomen liitto. Myös monia paikallisyhdistyksiä perustettiin mm. naapuriyhdistyksistämme Karinaisten, Liedon, Paimion ja Pöytyän. Yhdistysten niin kuin liitonkin toiminnan katkaisi alkuunsa vapaussota ja niitä herätettiin henkiin vasta alkuvuodesta 1919.

Tarvasjoen yhdistyksen perustaminen

Tarvasjoella herättiin perustamaan omaa paikallisyhdistystä vasta 1919 syksyllä. Silloin on Tarvasjoen Maamiesseuran kokouksessa 21. 09. tehty tuottajayhdistyksen perustamispäätös, ja hyväksytty säännöt. Johtokunnaksi on valittu Maamiesseuran johtokunta kokonaisuudessaan puheenjohtajana Antton Knaapi. Yhdistyksen toiminta on kuitenkin keskeytynyt melkein alkuunsa, koska 22. 09. 1920 pidetyn kokouksen jälkeen tulee Maamiesseuran historiassa ainoa katko, jota kesti neljä vuotta. Uudelleen molempien yhdistysten toiminta herätettiin henkiin kokouksella, joka pidettiin Nuorisoseurantalolla 29. 09. 1924. Kokous valitsi toimikunnan, puheenj. Matti Herranen, valmistelemaan molempien yhdistysten uudelleen perustamista. Toimikunta päätti järjestää 24. 10. 1924 suuret maatalouspäivät Nuorisoseurantalolle, joiden ohjelmaan perustamiskokous sisällytettiin. Illaksi oli vielä järjestetty iltama.

Näille maatalouspäiville 60-vuotta sitten oli kokoontunut n. 100 henkeä. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin mv. Matti Herranen ja sihteeriksi mv. Erkki Yrjänä. Kokouksen kutsuttu piiriliiton konsulentti Eemil Rantakallio selosti maataloustuottajajärjestön merkitystä ja toimintatapoja. Kokous päätti yksimielisesti perustaa Maataloustuottajain Tarvasjoen yhdistyksen ja hyväksyi sen säännöt. Yhdistyksen johtokuntaan valittiin V.Z. Lindström, Kaarlo Keskitalo ja Oskari Heitto varsinaisiksi sekä Arvi Kotamäki, Matti Herranen ja Erkki Yrjänä varajäseniksi. Ensimmäisinä perustamiskirjan allekirjoittivat V.Z. Lindström, Kustaa Alkio, Ilmari Riihivuhta, Otto Virtanen, Oskari Knaapi, Otto Vesamo, Kaarlo Keskitalo ja Erkki Yrjänä. Heistä Otto Vesamo ja Erkki Yrjänä ovat edelleen keskuudessamme.

Johtokunta kokoontui ensimmäisen kerran jo 29. 10. ja valitsi yhdistyksen puheenjohtajaksi V.Z. Lindströmin, varapuheenjohtajaksi Arvi Kotamäen ja sihteeriksi Erkki Yrjänän. He toimivat tehtävissään koko sotaa edeltäneen ajan vuoteen 1937. Jo tässä kokouksessa käsiteltiin kunnallisveroperusteita, valittiin piirimiehet, määrättiin jäsenmaksun suuruus ja laadittiin kunnallisvaaleihin ehdokaslistat.

Yhdistykseen liittyi ensimmäisenä vuonna 192 jäsentä, josta 87 viljelmänhaltijaa. Jäsenmäärä pysyikin lähes muuttumattomana koko sotaa edeltäneen ajan. Yhdistyksen keskeisiä asioita ovat tuohon aikaan olleet kunnallispoliittiset asiat, verotus, velkojen korot, viljan vienti ja erityisesti pulakautena laskeneet hinnat ja työntekijäin palkat, jotka tuolloin olivat maatalouden suurin menoerä. Vuosina 1931-38 Erkki Yrjänä kuului piiriliiton johtokuntaan.

Kasvavan toiminnan vuodet

Sodan jälkeisen ajan taloudellinen epävarmuus, SAK:n voimantunnon herääminen, normaaliin aikaan palaamiseen tarvittava tasapaino sekä asutustoiminnan ja yhteiskunnallisten velvoitteiden maanviljelijöille tuomat rasitukset pakottivat myös maanviljelijät kokoamaan rivinsä. Tarvasjoella tämä tapahtui 11. 7. 1945 Kenttätuvalla pidetyssä kokouksessa. Alku oli vaatimaton, sillä kiireisestä heinäajasta kai johtuen ei paikalla ollut, puheenjohtajana toimineen piiriliiton konsulentti Kalervo Sauran lisäksi, kuin kuusi tuottajaa. Toiminta päätettiin kuitenkin saada uudelleen käyntiin. Yhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin Arvi Kotamäki, varapuheenjohtajaksi ja sihteeriksi Viljo Kuukkala sekä johtokunnan muiksi jäseniksi Viljo Lehtinen, Lauri Reinilä, Aarne Mahlamäki ja Erkki Isotalo.

Uusi sukupolvi oli kasvanut tuottajienkin riveihin. Samoin oli käsiteltävät asiatkin muuttuneet. Ensimmäisessä johtokunnan kokouksessa tosin vielä puhuttiin työväen palkoista, jossa kehoitettiin maksamaan vain rahapalkkaa ja kesäiseksi työajaksi suositeltiin 9 t:a, mutta pian todettiin tilojen Tarvasjoellakin tulleen yhä enemmän perheviljelmiksi. Yhdistyksessä tuli nyt pääasiaksi järjestövoiman luominen. Pyrittiin saamaan uskollinen ja koko viljelijäkunnan kattava jäsenkenttä, koska siitä riippui järjestön sananvalta yhteisistä asioista päätettäessä. Havaittiin myös, ettei riittänyt yksin suuri jäsenmäärä, vaan yhtä tärkeää oli jäsenuskollisuus ja se, että tuottajilla oli omat voimakkaat kaupalliset järjestöt.

Tehokkaan piirimiesverkoston luominen loi edellytykset korkeaan jäsenmäärään ja jo 1948 oli viljelijäjäseniä 298 eli yli 90 % viljelijöistä. Kokonais-

jäsenmäärä oli jo tuolloin 718 henkeä. Järjestäytymisprosentti onkin tuosta ajasta pysytellyt 90 ja 100 % välillä. Korkeimmillaan oli viljelijäjäsenten määrä 1957 kun heitä oli 305. Kokonaisjäsenmäärä taas kävi huipussa 923 vuonna 1965. Maatalousväestön väheneminen ja tilaluvun lasku on vaikuttanut vähentävästi myös yhdistyksen jäsenmäärään. Pitkäaikaisista piirimiehistä on erityisesti mainittava koko sodan jälkeisen ajan toiminut Gunnar Knaapi ja vuodesta 1946 toimineet Erkki Laurila ja Olavi Lehtonen. Esko Frantti on toiminut vuodesta 1950. Yli 20 vuotta ovat heidän lisäksi toimineet: Kaarlo Mäkinen, Viljo Tahila, Jouko Kankare, Kaino Kulmala, Keijo Laurila, Veikko Rouvali, Mikko Mansikkaniemi ja Arvo Savolainen.

Työtä tuottajien hyväksi

Lukiessa yhdistyksen pöytäkirjoja, voi havaita miten moninaista on ollut työ viljelijäin elinehtojen parantamiseksi. 1940-luvun elintarpeiden pulasta on tultu jo 1950-luvulla ylituotantoon ja sen tuomiin ongelmiin. Maataloustuotolaki on vuodesta 1955 alkaen säädellyt maataloustuloa. Se on myös tietänyt joka vuotista jännitystä, mitä valtiovalta on viljelijälle luvannut. Ainoastaan kerran, yleislakon alkaessa 1956, on maanviljelijät joutuneet maataloustuotteiden luovutuslakoon. Nuo päivät ovat kaikkien silloin eläneiden, eikä vähiten silloisen yhdistyksen johdon muistissa.

Ylituotanto toi tullessaan markkinomismaksut, pellon paketoimint, lehmän tapporahat ja luopumiskorvausjärjestelmät. Maatalouden voimakas koneistus, rakentaminen ja suurenevat tuotantoyksiköt ovat luoneet pääoma- ja muitakin ongelmia. Maatalouden verotuksen muuttuminen 1968 alusta pinta-alaverotuksesta todellisten tulojen mukaiseksi verotukseksi on lisännyt tarvetta veroneuvontaan ja jo 1950-luvulla aloitetut veropäivät ovat vuodesta vuoteen koonneet paljon tuottajia. Viljelijäin eläkelain saaminen 1970 ja lomaetujen tuleminen kymmenen vuotta sitten olivat suuria laadullisia saavutuksia. Tapaturmavakuutusturvaa oli kehitetty ryhmävakuutuksen muodossa jo 1960-luvulla.

Alkuaikojen iltamat innostavine puheineen muuttuivat sodan jälkeen kodikkaiksi tupailloiksi. Retkeilyjä on järjestetty lähes joka vuosi ja erityisen suosion saavuttivat yhdistysten vastavuoroisuusretkeilyt. Ohjelmassa ovat olleet myös yhdistysten yhteiset pikkujoulujuhlat ja naisten päivät. Yhdistyksen toimimintaa ovat monipuolistanneet vuodesta 1967 Nuorten Isäntien toiminta ja vuodesta 1979 Tuottajanaisten toiminta. Liittokokouksiin viisivuotittain on joukolla osallistuttu. Syksyisin on kokoontunut kiittämään vuoden sadosta erityisenä kirkkopyhä.

Paikallisista pohdintaa aiheuttaneista kysymyksistä mainittakoon pitäjässä toimivan osuuskaupan kolmasti tapahtuneet fuusiot, paikallisen meijeritoiminnan loppuminen ja Maito-Auraan liittyminen, Manttaalisäätiö, Tarvas-Hovin rakentaminen ja yhdistyksen kaikkien varojen sijoittaminen siihen sekä siitä seuranneet taloudelliset ongelmat.

Yhdistys on menestyksellisesti suorittanut monia keräyksiä tuottajien kaupallisten järjestöjen pääomien lisäämiseksi ja jäsenmäärän kartuttamiseksi. Lisäksi on tehty markkinointisopimuksia, kerätty valtakirjoja ja sitoumuksia, perustettu järjestöopistoa tai kerätty viljaa Pohjois-Suomen kahtalueille. Sekä liiton, että omaa tukirahastoa on menestyksellisesti kartutettu.

Tarvasjoen yhdistys sai kunnian olla 1970 ensimmäisen Turun ulkopuolella pidetyn liiton vuosikokouksen isäntänä. Kokous onnistui yli odotusten kooten siihen astisen ennätysyleisön yli 400 viljelijää. Myös monien muiden suurten kokousten mm. 1973 pidetyn suuren viljakokouksen (1000 henkeä) isäntänä on yhdistys toiminnut. Tunnustuksena menestyneestä ja aktiivisesta toiminnasta on yhdistys voittanut useita liiton toimintakilpailuja.

Yhdistys on aktiivisesti kouluttanut jäsenkuntaansa ja MTK-opiston eri kursseilla on 81 oppilasta saanut opetusta. Yhdistyksellä on tähän asti ollut vasta neljä puheenjohtajaa: V.Z. Juvakoski 1924-37, Arvi Kotamäki 1945-59, Viljo Kuukkala 1959-76 ja Kalervo Mäkinen vuodesta 1976. Sihteerin tointa ovat hoitaneet Erkki Yrjänä 1924-37, Viljo Kuukkala

1945-55, Kalervo Mäkinen 1955-76, Jaakko Uusitalo 1976-84 ja tästä vuodesta alkaen Paula Ylitalo. Sodan jälkeisiin johtokuntiin ovat lisäksi kuuluneet Aarne Mahlamäki 1945-54, Viljo Lehtinen 1945-46, Matti Pennanen 1951-62, Lauri Reinilä 1945-73, Erkki Isotalo 1945-63, Arvi Jääskeläinen 1951-78, Olavi Lehtonen 1959-76, Hannu Kotamäki 1959-84, Kaarlo Mäkinen 1946-74, Lauri Heitto 1959-84, Toivo Pajula 1971-74, Paavo Säteri 1963-84, Mauri Vormisto 1951-edel., Arvo Savolainen 1962-edel., Tuomas Isotalo 1973-edel., Pekka Mäkinen 1975-edel., Paula Ylitalo 1976-edel. sekä tämän vuoden alusta Valto Vainio, Paavo Lempa, Heikki Mustamäki ja Hannu Rönne. Pääsimän päivätyön johtokunnassa teki Viljo Kuukkala 37 vuotta.

Valtakunnallisella tasolla toimi kunnallisneuvos Arvi Kotamäki MTK metsävaltuuskunnan jäsenenä 1942-64, Metsäliiton hallinnon jäsenenä 1947-59 sekä johtokunnan jäsenenä 1959-64. Kunnallisneuvos Lauri Heitto tuli piiriliiton johtokuntaan 1960 toimien sen varapuheenjohtajana, MTK:n valtuuskunnan jäsenestä hänet valittiin MTK:n johtokunnan jäseneksi 1970 ja MTK:n kolmanneksi puheenjohtajaksi 1973, jota tehtävää hän hoiti viime vuoden loppuun asti jatkaen johtokunnan jäsenenä.

Johtokunnan nyt periaatepäätöksen mukaan uudistuessa toivoisi yhdistyksen nuorentunein voimin lähtevän tuleville vuosikymmenille ajamaan tarkokkaasti viljelijäväestön oikeutettuja etuja muiden väestöpiirien mukana. Mennyt 60-vuotta kokoonnumme juhlimaan Tarvas-Hoviin 24. 10. -84 joukolla.

Turku-Riihimäki rautatie

Valtakunnan liikenneverkosto on, kuten tiedämme, jatkuvan kehityksen alaisena. Se ilmenee Tarvasjoellakin kun tänne rakennetaan Marttilasta pitäjäämme halkova maantie Auraan. Koska tästä tiestä on olemassa hyväksytty suunnitelma, tehty rakentamispäätös aikamäärineen, niin tie varmaankin tullaan rakentamaan. Ei käy niin, kuten pitäjälle suuria toiveita antanut Turku-Riihimäki rautatie hankkeen peruuntuminen. Tämä hanke oli varsin voimallisesti esillä sekä 1900 luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä, sekä 1930 luvun alkupuolella.

Katson olevani velvollinen merkitemään asiasta jotain paperille, onhan se aikoinaan hyvinkin voimakkaasti pitäjäläisiämme askarruttanut pitäjän historiaa. Varsinkin kun näissä asioissa mukana olleista on elossa enää Otto Vesamon lisäksi tämän asian kirjoittaja. Kunnanhallituksen kokouksien yhteydessä tosin pöytäkirjan ulkopuolella neuvoteltiin varsin usein asiaan liittyvistä asioista, laitettiin niitä vähän niinkuin etukäteen hautumaan. Valmisteltiin paikalle saapuvan, rata-alueita katsastavan ja tarkastavan toimikunnan vastaanottoa. Neuvoteltiin asioista ja näkemyksistä joita kunnan nimissä tullaan tarkastajille esittämään.

Aikaisemmin mainitussa Turku-Riihimäki radan ensimmäisessä suunnitelmassa rata olisi rakennettu omalla kiskoparillaan Auran asemalle. Täältä se olisi suuntautunut Tarvasjoelle kulkien silloin vielä rakentamattoman Tarvasjoki-Aura maantiealueita ylittämään Kyrön maantien sekä Tarvasjoen joen suunta jatkui Marttilaan. Eräs tämän hankkeen innokkaampia puolesta puhujia ja puuhomiehiä oli silloinen Marttilan piirin nimismies Edvard Sjöman.

Edellämämainitusta kahdesta rata-suunnitelmasta jälkimmäinen perus-

tuu J. A. Savolaisen tekemään tutkimukseen, mikä julkaistiin 1933. Tämän suunnitelman puitteisiin kytkeytyy myös kaikki se paikallinen toiminta mitä tässä on muistettu. Tämän suunnitelman mukaan Turku-Riihimäki rata olisi rakennettu silloin Turusta, Liedon asemalta noin 5 km Auraan päin. Suuntautuen Liedon, Tarvasjoen, Marttilan, Kosken, Someron-Joensuun, Lopen kautta Riihimäelle. Pituutta tälle radalle olisi tullut 155 km. Radan suuntaa osoittavien maastomerkkien mukaan rata olisi Tarvasjoella kirkon eteläpuolella ylittänyt Kyrön maantien, sekä ylitettyään Tarvasjoen, jatkuen edelleen Euran Jokilan ja Niemelän tilojen väli- maaston kautta Marttilaan.

Kun tämä ratakäsi tuli pitäjään, niin se toi paljon aprikointia ja ajatuksia mukaan. Eräs näistä ajatuksista oli rautatieaseman saanti pitäjään, sen sijoituspaikaksi ajateltiin yleensä keskipitäjää, koska sinne oli maantieyhteydet Liedon, Marttilan ja Kyrön suunnalta. Eikä sopivaa asema-alueita olisi muualla ollutkaan. Vaaravöyhykkeellä olevien tilojen Euran Knaapin ja Kirkonkylän Uudentalon isännät näkivät myös vaihtoehtojen rajallisuuden. Molempien osapuolien näkemyksissä, joita näkemyksiä hyvin voimakkaasti esitettiin, oli varsin oleellisia näkemyseroja, molempien osapuolien ollessa sitä mieltä, että raja sopii paremmin rajan taakse, naapurin puolelle.

Kuten aikaisemmin ilmeni oli pitäjään saapumassa rata-alueita tarkastamaan, tehtävään valittu toimikunta. Kun ratakäsi toteuttaminen olisi ollut pitäjälle suuri ja kallis asia, ajateltiin tässä kokoontumisessa jo iloitua ja sirotella leikkimielttä, rakennuttamalla radan Kyrön maantien ylityskohtaan rataa kuvaavat rakennelmat.

1982 Erkki Isotalo

Elämme nykyisen valtuuston viimeistä toimintavuotta. Kuntamme on monessa suhteessa keskivertokunta. Veroäyrimme hinta ja velkaisuusaste ovat lähes maan keskiarvot. Samoin veroäyrikertymä on usean vuoden ajan ollut sama kuin maalaiskunnissa keskimäärin. Kantokykyluokkamme, viides, kertoo samaa. Siitä kuinka edellämämainituin edellytyksin kunta on voinut palvella kuntalaisiaan ja kuinka on tarkoitus jatkaa tästä eteenpäin, kerrotaan seuraavien tähdenväleihin:

★

Työpaikkaomavaraisuus prosenttina on lähennellyt 90 %. Sen turvin työttömyysaste on ollut länimme ja koko maankin parhaita. Työpaikkarakenteen kapeutta on pyritty monipuolistamaan tarjoamalla aktiivisesti teollisuudelle edullisia tontteja.

★

Kunnanviraston henkilökunta-muutokset

Nykyisen valtuustokauden vv. 1981-1984 aikana on kunnanviraston henkilökunnassa tapahtunut muutoksia seuraavasti:

- maataloussihteeri Tuomas Isotalo on luopunut sivuvirastaan 31. 8. 1981 alkaen, samoin lomautakunnan sihteerin tehtävistä. Seuraajaksi on valittu tarvasjokilainen agrobiologi Hannu Tolvanen, joka on aloittanut 15. 9. 1981 lukien.

- perustettuun uuteen apulaiskanslistin virkaan valittiin kunnan toimisto-

virkailejana vuodesta 1975 toiminut Hanna Mynttinen, joka otti apulaiskanslistin viran vastaan 1. 4. 1983. Vapautuneeseen toimistovirkailijan virkaan valittiin tarvasjokilainen Vuokko Moilanen, jonka virkasuhde alkoi 1. 4. 1983 lukien.

- sosiaalisihiteeri Ritva Siparin tilalle valittiin sosiaalihuoltajatutkinnon suorittanut Heli Salvi Laitilasta. Sosiaalisihiteerin virka oli Salvin "käsissä" ajalla 25. 5. 1981-30. 11. 1983. Nykyinen sosiaalisihiteeri, yhteiskuntatieteiden maisteri Maija-Liisa Tuominen Nokialta on ottanut viran vastaan 1. 1. 1984 lukien.

- sosiaalitoimistoon perustettu uusi sosiaalitarikkaaja perhepäivähoidon ohjaajan virka on täytetty 18. 10. 1983 lukien. Virkaan valittiin kasvatustieteiden maisteri Marian Tuomi Turusta.

- liikunta-, nuoriso- ja raittiussihteerin virkaan valittiin Matti Anttilan (1. 8. 1980-9. 3. 1981) jälkeen liikunnanohjaajatutkinnon suorittanut Helmi Lehto Turusta. Lehto on ottanut viran vastaan 16. 3. 1981 lukien.

- kunnanrakennusmestari-rakennustarkastajan virka muutettiin kunnanrakennusmestarin viraksi ja sovittiin Marttilan kunnan kanssa yhteisestä rakennustarkastajan virasta, jonka "isäntäkunta" on Marttila. Em. yhdistelmävirkaa hoiti rakennusinsinööri Reijo Talola 15. 3. 1976-28. 2. 1981, minkä jälkeen hän siirtyi rakennustarkastajan virkaan Marttilan kuntaan. Kunnanrakennusmestarin virkaan valittiin rakennusmestari Heikki Koho, joka

Tähdenvälejä Tarvasjoen kunnalliselämästä

oli virassa ajalla 1. 4. 1981-31. 3. 1984. Kunnanvaltuusto on 13. 3. 1984 valinnut uudeksi kunnanrakennusmestariksi tien- ja vesirakennuksen opintosuunnalta teknikkoksi valmistuneen Seppo Nikulan Tarvasjoelta. Nikula ottaa viran vastaan 1. 4. 1984 lukien.

- palopäällikön virkaa on 1. 2. 1982 lukien hoitanut Heikki Kallio Liedosta. Virka on yhteinen Marttilan kunnan kanssa ja "isäntäkuntana" on Tarvasjoki.

★

Tarvasjoki-Kyrö maantieosan parantaminen

Tie- ja vesirakennuslaitoksen Turun piirin tarkoituksena on toteuttaa v. 1984 alkavana kunnossapidon varatyönä maantien 225 parantaminen välillä Tarvasjoki-Kyrö. TVL:n Turun piirin laatima tie- ja rakentamissuunnitelma on pidetty yleisesti nähtävänä kunnanvirastossa 7.-20. 2. 1984 ja varattu niille, joiden etua suunnitelma koskee, tilaisuus muistutusten tekoon. Kunnanvaltuusto on 13. 3. 1984 antanut suunnitelmasta lausunnon, missä valtuustolla ei ollut huomautettavaa suunnitelmaa kohtaan. Suunnitelmaa vastaan jätettiin viisi muistutusta, joista kunnanvaltuusto antoi myös lausuntonsa. Hankkeen tarkoituksena on parantaa ko. tienosan liikennöitävyyttä, liikenneturvallisuutta ja tien kantavuutta. Tietä ei valaista. Tien heikkokuntoinen päällyste on tarkoitus uusia. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 5,9 milj. markkaa. Suunnitel-

massa rakentamisaikatauluksi on merkitty vv. 1984-1988.

★

Tarvasjoen keskustan kevyen liikenteen väylien rakentaminen

Tie- ja vesirakennuslaitoksen Turun piirin toimenpideohjelmassa vuodelle 1986 on merkitty alkavaksi hankkeeksi Tarvasjoen keskustan kevyen liikenteen väylien rakentaminen, MT 223 ja 225 parantaminen. Tavoitteena erillisen kevyen liikenteen väylän rakentamisella on maastoon hyvin sopivan maantien linjausta oleellisesti muuttamatta parantaa liikenneturvallisuutta sekä tien liikennöitävyyttä. Kevyen liikenteen väylä alkaa keskustasta ns. Päivärinnan liittymästä, kulkee pankkien ja Maapohjan edestä, ohittaa seurakuntatalon oikealta puolelta ja jatkuu samalla puolella tietä (pohjoispuolella) entiselle meijerille saakka ja päättyy siihen. Suunnitelmassa on esitetty mm. rakennettavaksi Tarvasjoen ylityskohtaan erillinen kevyen liikenteen silta, joissakin kohdissa on esitetty tielinjaa oikaistavaksi ja tietä siirrettäväksi. Hankkeen kustannusarvio on 2,3 milj. markkaa eli 0,6 milj. mk/km. TVL:n Turun piiri on pyytänyt kuntaa perehtymään tehtävänantoon ja antamaan piirille lausuntonsa. Kunnanhallitus on 9. 2. 1984 antamassaan lausunnossa esittänyt, ettei kunnalla ole mitään huomauttamista tehtävänannosta.

★

Auran-Horristen maantien parantaminen

TVL:n Turun piirillä on parhaillaan työn alla Aura-Horristen maantien 2226 parantaminen paaluvälillä 900-9980. Toimenpideohjelman mukaan työ suoritetaan vuosina 1983-1985. Parannustyön kokonaiskustannuksiksi on arvioitu n. 7,3 milj. markkaa. Suunnitelmasta tehtiin Tarvasjoella kuusi muistutusta. Tietä parannetaan Auran kaava-alueen rajalta Tarvasjoen-Pöytyän maantielle saakka yhteensä 9,1 km:n pituudelta 8 metriä leveäksi, öljysorapäälysteiseksi maantieksi. Horristen kylän taloryhmän kohdalla tie on suunnattu mäenrinteen asutuksen sivuiseksi, että Tarvasjoen-Pöytyän maantien liittymä siirtyy n. 170 m koilliseen. Parannettava Auran-Horristen maantie on osa suunnitteilla olevaa seudullista Auran-Marttilan maantietä. Se on myös osa 1990-luvulla valmistuvaksi kaavaillusta Turun ulommasta kehäväylästä Halikko-Marttila-Aura-Mynämäki-Pyhe.

★

Horristen-Vättilä maantienosan rakentaminen

TVL:n Turun piirillä on parhaillaan rakentamistyön alaisena myös Auran-Marttilan maantien rakentaminen välillä Horristen-Vättilä. Toimenpideohjelmassa työ on ajoitettu vuosille 1983-1985. Kyseinen 5,6 km pitkä tie rakennetaan parannettavan Auran-Horristen maantien 2226 jatkeeksi Halikon-Marttilan maantielle 224 8 metriä leveänä, öljysorapäälysteisenä maantiellä. Liikenneturvallisuussyistä valtatie 10 Vättilän liittymä kanavoitetaan varustamalla päätte vasemmalle kääntyvien kaistoilla ja valaisemalla liittymä. Tarvasjoen-Pöytyän maantien liittymä uudelle tielle on suunniteltu liittymässä suunnassa kanavoituna liittymänä, mikä selventää teiden etuajo-oikeussuhteita. Tien alkupäässä jo rakennettavana olevan Tarvasjoen ylittävän Horristen sillan paikka on valittu joen itärannan maankäytön perusteella käyttäen hyväksi maastossa olevaa tiensuuntaista painannetta. Horristen silta on suunniteltu rakennettavaksi kolmiakkoisena siten, että Marttilan puoleiseen aukkoon varataan karjan alikulkumahdollisuus. Horristen-Vättilä välisen maantien rakentamisen kokonaiskustannuksiksi on arvioitu 8,55 milj. markkaa. Uusi yhteys on hallinnolliselta luokaltaan maantie, kuten nykyinenkin Auran-Horristen tie. Tarvasjoen ja Marttilan välin rakentamisen Horristista Vättilään on katsottu muuttavan Tiipilän-Tilkasten maantien 2252 merkitystä niin, että se muutetaan paikalliseksi. Tien toiminnallinen luokka on seudullinen tie, kun nykyinen tie on lähinnä kokoojatieluokkaa.

★

Osayleiskaava ja kaavoituksen jatkaminen

Kunnan keskusta-alueelle ollaan parhaillaan laatimassa osayleiskaavaa. Osayleiskaavalla pyritään ohjaamaan eri toimintojen (asuminen, teollisuus, virkistys- ja vapaa-ajanalueet jne) sijoittumista lähimäärin eli ne ovat ohjeena tarkemmalle suunnittelulle, mutta osittain myös suoralle toteuttamiselle. Osayleiskaavan kunnanvaltuusto hyväksyy ohjeellisenä noudatettavaksi. Sitä ei siten alisteta valtion viranomaisen vahvistettavaksi. Vaikka osayleiskaava hyväksytään vain kunnan portaassa, on sillä myös tiettyjä oikeusvaikutuksia, esim. kaavassa asuntoalueeksi osoitetulla alueella kunta voi soveltaa etuostolain mukaisia etuosto-oikeutta. Osayleiskaavan tavoitteena on kehittää kuntaa maaseutuperinteen pohjalta korostaen viihtyvyyttä, asukkaiden monipuolista palvelua sekä elinvoimaista elinkei-

noelämää. Tässä mielessä kunnan keskusta- ja Juvan välistä taajamarakennetta on pyrittävä entisestään tiivistämään, jotta koko keskusta-alueesta muodostuisi toimiva kokonaisuus. Kunnan tulee hoitaa maapolitiikkaansa siten, että se pystyy osoittamaan riittävästi tontteja tulevaa rakentamista varten. Perinteiset ja maisemallisesti tärkeät Tarvasjoki- ja Paimionjoki-laaksot tulee säilyttää. Keskusta-alueen toimivuuden ja sen palvelutason parantamisen keskeisimpänä edellytyksenä on sen asukasmäärän kasvattaminen. Osayleiskaavalla pyritään kartoittamaan ne keskustan alueet, jotka parhaiten soveltuvat asumiseen ja rakentamiseen. Tähän tarkoitukseen käyttökelpoisimmat alueet ovat kunnan keskustan ja Juvan väliset metsäiset alueet. Kunnanvaltuusto on 13. 3. 1984 tehnyt päätöksen, jolla kunnan omistukseen on siirtynyt maanvaihtojen kautta n. 10 ha:n metsäinen alue ns. Haankankaanmäen alueelta, jolle tullaan lähiaikoina laatimaan yksityiskohtainen detaljikaava eli rakennuskaava. Alueelle saataneen noin 50-60 pientalotonttia.

Osayleiskaavatyön eräs keskeisimmistä tavoitteista ja toteuttamisyrittämisistä on saada muodostettua valtatie 10 varrelle, sen pohjoispuolelle uusi teollisuusalue. Kunnanvaltuusto on samaisessa 13. 3. 1984 kokouksessaan tehnyt maanvaihtokaupan, jolla kunnan omistukseen siirtyy n. 6,5 ha:n alue ko. alueelta. Kunnan edustajien sekä valtion (lääninhallitus, tiepiiri) ja seutukaavaliiton edustajien kesken käytiin ns. viranomaiskierron eli neuvoteltiin osayleiskaavatyöstä. Osayleiskaavaan tehtävien tarkennusten jälkeen se tulee kunnanhallituksen käsittelyyn, jolloin kunnanhallitus panee sen yleisesti nähtäväksi sekä pyytää tarvittavat lausunnot. Näiden toimenpiteiden jälkeen kunnanhallitus käsittelee saadut lausunnot ja mahdolliset muistutukset sekä esittää osayleiskaavan kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.

★ ★ ★

MATAKAKO-vedenhankintaprojekti edistyy hyvää vauhtia. Runkovesijohdot Rahkion vedenottamolta Marttilaan ja Kyröön ovat jo valmistuneet. Itse vedenottamon rakentaminen on vielä työn alla. Siiviläkaivot (2 kpl) ovat jo valmiit. Vedenottamoraakennus koneistoinen ja laitteinen valmistuu kuluvan vuoden toukokuun loppuun mennessä. Vuoden 1984 syksyllä jatkuu runkovesijohdot rakentaminen Kyröstä Heikinsuon kautta Horrisiin. Vettä rupeaa tulemaan Tarvasjoelle tätä kautta keuhällä 1985. Kunnan haja-asutusalueiden vesittäminen jatkuu tulevina syksynä, jolloin ohjelmassa ovat Liedonperän, Isosuon ja Jauholan vesijohtolinjat. Seuraavana syksynä 1985 on kuntasuunnitelman mukaisesti vuorossa em. johtolinjan jatkaminen Lakiassuon kautta Alikulmalle. Tämän linjan jälkeen lienee vuorossa Killalan suunta. Kaiken rakentamisen edellytyksenä on tietenkin rahoituksen järjestyminen.

★

Tarvas-hovin ympäristö ulkoilu- ja virkistysalueena

Nuortentalo Tarvas-Hovin ympäristöä on kehitetty ja kehitetään edelleen ulkoilu- ja virkistysalueena. Tarvas-Hovi on jo sinänsä, liikunta- ja viihteelliseksi sekä uimahalleineen, monipuolinen liikuntapaikka, jonka käyttö jatkuvasti kasvaa.

Tarvas-Hovin maaston latu-ura-hankkeen eteen on työskennelty voimallisesti kolmen vuoden ajan. Maanomistajien myönteisyyden ja Tarvasjoen Urheilijoiden sekä liikuntalautakunnan ansiosta on uusilla latu-urilla jo kuluvana talvena hiihdetty. Latu-ura palvelee kesäaikana kuntalaisia ulkoilureittinä sekä tulevina vuosina mahdollisesti myös valaistuna kunto-

ratana, sillä uran lyhin, 1,5 km:n reitti on tarkoitus liittää entiseen kuntorataan, jolloin saadaan n. 3 km:n rata.

Tarvas-Hovin alueella sijaitseva jääkiekkokaukalo tullaan uusimaan ajanmukaiseksi monitoimikentäksi (kesällä tennis ym. pallopelit), mikäli valtio myöntää hankkeeseen avustusta ja lainaa. Monitoimikenttä-jääkiekkokaukalo -suunnitelmat ovat parhaillaan opetusministeriön käsiteltävänä ja rakentamaan päästään jo kuluvan vuoden aikana, jos rahoituspäätös on myönteinen.

★

Ongelmana nuorisotila

Kunnan nuorisolautakunta on koko toimikautensa ajan pyrkinyt ratkaisemaan Tarvasjoen nuorisotilaongelmaa. Tarvas-Hovi ei sovellu kovinkaan hyvin nuorten olo-iltujen pito- paikaksi, mikä todettiin, kun siellä aloitettiin avointen ovien -toiminta. Avointen ovien -tilaisuudet siirrettiin Kentätuvulle, mutta tämäkin tila on tarkoitukseen sopimaton, koska se tällä hetkellä palvelee myös - ja pääasiassa - urheilukentän tarpeita. Viime syksynä alettiin neuvotella seurakunnan kanssa nuorteniltujen järjestämisestä seurakuntatalolla, mikä onkin nyt toiminnan alettua osoittautunut tähänastisista kokeiluista onnistuneimmaksi. Seurakuntatalon yläkerrosta on järjestetty viihtyisiä kokouksia, joka on käytössä sunnuntai-iltoina.

Tarvasjoen nuorisotilaongelma ei kuitenkaan vielä ole ratkaistu, sillä seurakuntatalon tilat ovat kuitenkin melko pienet, eikä nuoritoimintaa avointen ovien -tilaisuuksina siellä voida paljonkaan lisätä talon omaa toimintaa häiritsemättä. Alkuun on kuitenkin päästy ja jatkossa saavutetaan entistä parempia tuloksia. Nuorisotilaongelman tiedostaminen on sekin jo yksi toiminnan aste.

★

Seppo Nikula

Heikki Kallio

Elatustuki

Lapselle myönnetään elatustukea, jos vanhempi, joka on määrätty sopimuksella tai tuomiolla suorittamaan elatusapua lapselle, laiminlyö maksuvelvollisuutensa. Lapselle voidaan myöntää elatustukea myös, jos isyyttä häneen nähden ei ole vahvistettu. Elatustukea maksetaan enintään lapsen 18 ikävuoteen asti. Elatustuen määrä on 291 tai 349 mk/kk.

★

Toimeentulotuki

Henkilö, joka on tuen tarpeessa eikä voi saada tarpeen mukaista toimeentuloa ansiotyöllään tai yrittäjätoiminnallaan, muista tuloistaan tai varoistaan, häneen nähden elatusvelvollisen henkilön huolenpidolla tahi muulla tavalla on oikeutettu saamaan toimeentulotukea. Toimeentulotuki määrätään menojen sekä käytettävissä olevien tulojen ja varojen erotuksen perusteella.

★

Sotilasavustus

Sotilasavustuksen tarkoituksena on turvata vakinaisessa palveluksessa olevan asevelvollisen omaisen toimeentulo sinä aikana, kun hän ei voi saada sitä omista tuloistaan tai varoistaan. Sotilasavustusta ei ole tarkoitettu korvaamaan perheen elintason laskua asevelvollisuuden aikana. Sotilasavustukseen ovat ensisijaisesti oikeutettuja asevelvollisen vaimo ja lapset.

★

Valtion sosiaalietuuksia

★

Asumistuki

Asuntohallituksen asumistuella tasotetaan pienituloisten asumiskustannuksia. Asumistukea saavat lapsiperheet, joilla on vähintään yksi alle 18-vuotias huollettava tai 18-91 -vuotias kotona asuva koululainen, opiskelija tai työkyvytön lapsi.

Asumistukea saavat myös avioliiton solmimisvuonna ja kahtena sitä seuraavana vuonna avioparit, jos puoliso olivat alle 30-vuotiaita avioliittoa solmittaessa. Asumistukea voivat saada eräin rajoituksin myös itsenäisessä asunnossa asuvat yksinäiset. Asumistukea myönnetään vuokra-asuntoon, vuonna 1974 tai sen jälkeen valmistuneeseen omistusasuntoon sekä vuonna 1981 tai sen jälkeen perusparannettuun omistusasuntoon.

★

Lasten kotihoidon tuki

Lasten kotona tapahtuvan hoidon tukemiseksi maksetaan valtion varoista kotihoidontukea säätysrahnan suorittamisen päätyttyä seuraavin edellytyksin 1. 4. 1984 lukien:

1. Perheessä on vähintään yksi alle kolmivuotias lapsi ja lisäksi kaksi alle kouluikäistä lasta.
2. Perheessä on vähintään yksi alle yhden vuoden ja seitsemän kuukauden ikäinen lapsi ja lisäksi yksi alle kouluikäinen lapsi. Tukeen oikeuttava lapsi ei saa olla kunnallisessa päivähoitossa.

Tuen suuruus on 750 mk/kk.

★

Ateriatuki

Tarvasjokelaiset kansaneläkeläiset ovat oikeutettuja kunnan maksamaan ateriatukeen. Tukea maksetaan Seija Vihreäsaaren seurakuntatalolla tarjoamiin aterioihin sekä aterioihin, jotka viedään seurakuntatalolta asiakkaalle kotiin. Aterian hinta on nykyisellään asiakkaalle 10 mk. Kunnan tuki seurakuntatalolla syödystä aterianasta on 4 mk ja kotiin vietyä aterianasta 2,50 mk. Seurakuntatalolla on tarjottu noin 200 ateriala kuukaudessa, suunnilleen yhtä monta ateriala on kuljetettu asiakkaille kotiin.

★

Kodinhoitoapu

Tarvasjoella on kaksi kodinhoitajaa ja yksi kotivastaja. Kaikki työskentelevät myös vanhustalouksissa. Erityisesti kotivastajan palvelut on tarkoitettu vanhuksille. Kodinhoitoapua annetaan useinmiten päivittäiseen taloudenhoitoon ja siivoukseen sekä puhtaanapitoon ja asiointiin. Kodinhoitoavusta peritään korvausta 2-15 mk tunnilta.

★

Vanhusten asunnot

Tarvasjoella on kolme vanhusten vuokratilaa, joissa on yhteensä 16 asuntoa.

★

Laitoshoido

Kunnalla on 20 paikkaa Karinaisten-Tarvasjoen kl:n vanhainkodissa. Lisäksi on 2-3 vanhusta sijoitettu yksityiseen vanhainkotiin.

★

Lasten päivähoito

Lasten päivähoito on Tarvasjoella järjestetty ohjattuna perhepäivähoitona. Perhepäivähoitajia on 16, hoitopaikkoja noin 40. Kesäisin sosiaalilautakunta järjestää 3-6 -vuotiaille lapsille keskustan ja Virolan kentillä ohjattua toimintaa.

Reijo Arkkila:

Jeesuksen ihmeteot

Äskettäin on ilmestynyt Ruotsissa Göteborgin piispan Bertil E. Gärtnerin kirja historiallisesta Jeesuksesta Vid den tiden Piispa Gärtner on kansainvälisesti tunnustettu Uuden testamentin tutkija.

Tässä kansanomaisesti kirjoittamassaan kirjassa piispa Gärtner erinomaisella tavalla osoittaa, miten juutalaiset elivät vuosisatojen aikana kasvaneen ja tiivistyneen Messias-odotuksen keskellä. Messias-hahmoja ilmestyi, oli kapinahankkeita ja -yrityksiä. Yhteistä näille monille yrityksille ja koko odotukselle oli, että kaikki odottivat vapauttaja-messiaista, joka toisi sortetulle Israelin kansalle vihdoon maanpäällisen vapauden.

Jeesus joutui koko ajan kamppailemaan näitä vääriä messiasodotuksia vastaan. Hänen oli torjuttava väärät messiaskäsitteet ja estettävä kansan halu tehdä Hänestä väkivalloin kuningas. Jeesuksen toiminnan monet yksityiskohdat selittyvät juuri tästä taistelusta vääriä odotuksia vastaan. Jeesus oli Messias, mutta Hän oli toisenlainen Messias.

Ylösnousemus on ihmeitten ihme

Sinänsä ei piispa Gärtner esitä kirjassaan mitään uutuksia. Aivan samaa tulkintaa edustaa esim. piispa Anders Nygren kirjassaan Kristus ja Hänen kirkkonsa (Avain-sarja 15). Mutta tavattoman selkästi piispa Gärtnerin kirjassa käy ilmi, että kaikkien toiveet romuttuivat Jeesuksen kuollessa ristinpuussa. Näin kävi opetuslapsille, jotka surkeasti pettyneinä pakenivat ja piiloutuivat suljettujen ovien taakse.

Kaiken avaimeksi tulee sitten Kristuksen ylösnousemus. Näin kirjoittaa piispa Gärtner: "Miksi siis Jeesus? Että Hän oli toisenlainen, ei selitä sitä, että Hänestä tuli kirkon Herra ja että Hänet tunnustettiin Jumalan Pojaksi. Miksi siis Jeesus niiden monien joukosta, jotka nousivat esiin messias-hahmoina kahden vuosisadan aikoina vuoden O tienoilla juutalaisten keskuudessa? Vastaus on siinä tapauksessa, joka mullisti ja kumosi kaiken, nimittäin Jeesuksen ylösnousemus kuolleista. Ilman ylösnousemusta meillä ei ole mitään selitystä, kuka Jeesus todella oli ja kuinka Hän sai sen paikan, joka Hänellä on kirkossa.

Jos otamme pois Jeesuksen ylösnousemuksen, Jeesus on ja pysyy kirjanoppineena kirjanoppineiden joukossa, ihmeidentekijänä ihmeidentekijöiden joukossa. Ei mitään enempää. Silloin hänet voidaan nähdä idealistina, vallankumouksellisena monien muiden vastaavien joukossa. Olkoonkin, että hän on suurin, mutta ei kuitenkaan enempää.

Jos uskomme, että Jeesus todella on noussut ylös kuolleista – miten me osaisimme tämän selittää meidän rajoitettujen ulottuuksiemme piirissä – niin kysymykset keskittyvät Hänen persoonaansa. Tällöin tämä kysymys on ratkaissava voidaksemme ymmärtää Häntä... Jeesuksen persoona on ratkaissava avain voidaksemme selvittää monia niitä arvoituksia, joita eivät opetuslapset eivät kirjanoppineet tai kansa ymmärtäneet Jeesuksen kuolemaan mennessä. Ei siis ollut kyseessä Jeesuksen opetukset tai mitään Hänen tekonsa, Hänen esiintymisensä tavalla tai toisella, joka yhtäkkiä loi uskon Jeesukseen ainutlaatuisena olentona – Jumalan Poikana – vaan se oli itse Jeesus Ylösnousseena."

Meidän on selkästi tiedotettava, että kyseessä on kaksi uskonasennetta. Toinen usko, ettei Kristus ylösnoussut. Kristitty usko, että Kristus on totisesti ylösnoussut. Tässä on kyseessä uskonkysymys, jossa on suosuttava tieteen rajaan. Tiede ei voi todistaa

Kristuksen ylösnousemusta, mutta ei se voi sitä kieltääkään. Itse me voimme kysyä, vakuuttavatko meitä ne todisteet, jotka meillä on Kristuksen ylösnousemuksesta: Tyhjä hauta, Ylösnouseen kohtaaminen, kirjoitusten todistus, pelokkaiden opetuslasten muuttuminen rohkeiksi tunnustajiksi. Itse olen vakuuttunut näistä todistuksista, koska olen saanut myös kohdata ylösnouseen Herran sanassa ja sakramenteissa. Enkä olisi päivääkään papin virassa, jos en näin voisi uskoa.

Toiseksi Kristuksen ylösnousemusta on syytä tähdentää tämän teeman äärellä: Jeesuksen ihmeteot voivat aueta vain Kristuksen ylösnousemuksesta käsin. Jos muulla tavalla tätä kysymystä tutkimme, olemme harhapolulla. Sivukysymyksistä tulee muuten pääkysymyksiä. Voimme pohtia ihmekysymystä yleensä, ovtko ihmeit mahdollisia. Mutta kaikki on täysin turhaa, jos emme usko ihmeitten ihmeeseen: KRISTUS ON YLÖSNOUSSUT. KUOLEMA ON VOITETTU!

KRISTUS NOUSI KUOLLEISTA
— TOTISESTI NOUSI

Paljon ihmeiden tekijöitä

On erittäin tärkeää tietää, että juutalaisuuden keskellä kuten tuon ajan muidenkin uskontojen piirissä esiintyi melkoinen joukko erilaisia ihmeiden tekijöitä. Liikkeellä oli parantajia silloin, kuten heitä on uskontojen piirissä ollut senkin jälkeen. Tässä suhteessa Jeesus ei ollut ainutlaatuinen. Ja nykyajan 'uskonparantajissa' on ilmeisesti useita, joita on ainakin mainostettu enemmän kuin Jeesusta määrällisesti monien ihmeiden aikaansaajana.

Toisaalta on todettava, ettei koskaan ole vakavissaan yritetty kieltää sitä, että Jeesus teki ihmeitä. Näin eivät tehneet edes Jeesuksen vastustajat. He keksivät kyllä valheen Jeesuksen ruumiin varastamisesta, mutta ei ole esiintynyt niitä, jotka olisivat kokonaan ylittäneet Jeesuksen ihmeidentekijän aikaansaannokset. Kuuluisa juutalainen historioitsija Josephus kutsuu nimenomaan Jeesusta ihmeidentekijäksi. Myöhemmässä juutalaisessa kirjallisuudessa kutsutaan Jeesuksen ihmetekojä noituudeksi, mutta niitä ei kielletä. Vastaavan noituus selityksen antaa Celsus- kuuluisa kristinuskon filosofivastustaja, toisella vuosisadalla. Samoin toisen vuosisadan uskonpuolustajat -apologeetat - viittaavat Jeesuksen ihmetekoihin tapahtumina joita eivät kristinuskon vastustajatkaan yritä kieltää.

Eri asia on, että näitä ihmeitä on yritetty kautta aikojen järkiperaisesti - rationalistisesti - selittää. Demonit, pahat henget-, selittyvät sen ajan taikauskaisista käsityksistä. Riivaajat olivat tuon ajan kieltä - sanotaan- kun puhutaan esim. mielisairauksista. Tai mitä sanoisimme Uddarbon pappikirjan selityksestä ruokkimisihmeeseen: Pieni poika antaa kalansa ja leipänsä Jeesukselle. Kun muut näkevät näin hyvän teon, hekin hyväntahtoisuudessaan alkavat jakaa omista

vähäisistä eväistään. Näitä selitysyri-tyksiä on aina ollut ja niitä riittää. Peruskysymys näiden selitysyri-tysten äärellä on: Uskommeko me yleensä, että ihmeit ovat mahdollisia? Vai onko meidän maailmanselityksemme sellainen, joka sulkee pois kokonaan ihmeiden mahdollisuuden. Ihmeitä ei tapahdu, siis elitä kaikki, miten parhaiten taidat: Silmänkääntötempuiksi, hallusinaatioksi, toiveajatukseksi, mustivirheeksi etc.

Jeesuksen teot ovat tunnustekojä (merkkejä)

Kiinnitämme ensiksi huomiota Jeesuksen parannusihmeisiin. Rajoitumme tässä ensi sijassa Markuksen evankeliumiin, vaikka kaikissa evankeliumeissa näitä tekoja on tallettuna. Heti evankeliumin alussa kerrotaan halvatun parantumisesta ja pitalisen puhdistamisesta. Jairuksen tytär herää kuolleista. Kuuromyökkä alkaa kuulla ja suu avautuu selkeään puheeseen.

Toistuvasti kohtaamme myös Jeesuksen merkillisen kiellon: Älä puhu tästä kenellekään tai sitten sanan siitä, että vetäytyi syrjään ja sivuun, ettei huomio väärällä tavalla suuntautuisi Häneen. Mistä nämä kaksi asiaa ovat meille puhumassa?

Nyt palaan piispa Gärtnerin kirjassaan korostamaan tavattomaan Messias-odotukseen. Latautuneen tunnelman vallassa ihmiset odottivat vapauttaja-kuninkaan tuloa. Ihmiset tunsivat Vanhaa testamenttia ja siksi he myös muistivat esim. Jesajan kirjan lupaukset Messiaan ajasta. Mitä silloin tapahtuu. Silloin sokeat saavat näkönsä, silloin kuurot kuulevat, silloin pitaaliset puhdistuvat, silloin kuolleita herätetään. Siksi oli selvää, että Jeesuksen ihmeteot saivat aikaan oikean tulkinan: Tässä nyt on se tuleva Messias. He tulkitisivat oikein, mutta heidän toimintansa olisi johtanut väärään tulokseen: maanpäälliseen kuninkuuteen. Siksi Jeesus kielsi kertomasta kenellekään. Siksi Hän vetäytyi syrjään ja sivuun. Hänen tiensä oli toisenlaisen Messiaan tie.

Mutta samanaikaisesti meidän on painokkaasti todettava, että jokainen Jeesuksen teoista oli tunnusteko. Hän osoitti jokaisella teolla, että nyt Messiaan aika oli koittanut. Nyt on tullut se suuri ajan täyttymys, jota vuosisadat oli odotettu. Jeesus opetti tätä kaikilla sanoillaan, vertaukset olivat täynnä tämän asian kirkastamista samoin väittelyt kirjanoppineiden kanssa. Vastaavasti Hänen ihmetekonsa julistivat tätä yhtä. Messias on tullut.

Juuri tällä tavalla on nähtävä myös se yhteys, joka on Markuksen evankeliumissa kuuromyökan tervehtymisihmeeseen ja sitä seuraavan tunnustuksen välillä. Jeesus käyttää luovaa sanaa, joka sellaisena on jäänyt kuulijoiden mieleen. Ja sitten seuraa messiaaninen tunnustus Jesajan kirjaan lainaten: Hyvin hän on kaikki tehnyt; kuurot hän saa kuulemaan ja mykät puhumaan" (Mk. 7:37).

Ruokkimisihme - mannaa erämaassa

Vastaava yhteys Jeesuksen tunnusteen ja uskontunnustuksen välillä on nähtävissä: sokea parantuu ja sen jälkeen seuraa Pietarin Messias-tunnustus: "Sinä olet Kristus" (Mk. 8:29).

Kaikissa evankeliumeissa on kerrottu Jeesuksen ruokkimisihmeistä. Niitä on talletettu kaksikin: 5 000 miehen ruokkiminen ja sitten 4 000 miehen ruokkiminen (luvut 6 ja 8). Johannes kertoo välittömästä kansan reaktiosta tämän ihmeen jälkeen: He aikoivat tulla ja väkisin ottaa hänet; tehdäkseen hänet kuninkaaksi (Joh. 6:15). Mistä johtui tämä kansan välitön reaktio. Juutalaisten keskellä oli elävänä "toisen Mooseksen" odotus. Muistissa oli 5. Mooseksen kirjassa talletettu lupaus Mooseksen kaltaisesta profetasta, jollaisen Jumalan kerran oli he-

rättävä (5 Moos 18:15. 18) Mutta ei vain tätä yhtä profetiaa muistettu, vaan muisteltaessa Jumalan johdatus-ta vanhan liiton aikana eli voimakas odotus siitä, että vielä kerran 'manmaa sataa taivaasta', vesilähde puhkeaa kallioon ja saadaan elää todeksi Jumalan läsnäoloa kuten erämaavaelluksen aikana.

Nyt Jeesuksen siunatessa leivät, riitti leipää kaikille ja jäi vielä tähteeksi-kin. Messias oli siis tullut. Oli siis aika toimia ja Jeesus oli myös näkyvästi nostettava siihen asemaan, joka hänelle kuului.

On pohdittu myös sitä, miksi evankeliumeissa kerrotaan kahdesta ruokkimisihmeestä. Ut:n tutkijat saavat vapaasti väitellä siitä, oliko kyseessä vain yksi ihme, joka muistettiin kahdella tavalla. Tällaiset tutkijat sanovat, että jos torjumme tämän selityksen, niin me etsimme keinotekoisia selityksiä sen sijaan. Siksi tästä ei kannata tehdä kiistakysymystä. Silti minua puhuttelee selitys, jonka esim. tunnettu englantilainen teologi Alan Richardsson antaa. Ensimmäinen ruokkimisihme julisti juutalaisille, että nyt Messias on tullut ja toinen ruokkimisihme 'pakanoiden alueella' julisti, että Taivaan leipää jaetaan nyt kaikille. Jeesuksen ihmeteotkin omalta osaltaan särkivät ihmisten väärällä tavalla kansalliseksi kapeutunutta messiasodotusta.

Kaanaan häiden viini

Otan esiin vielä yhden Jeesuksen tunnusteoista. Tästä ihmeestä on kerrottu vain Johanneksen evankeliumissa (luku 2). Yhä uudelleen on tätä tunnustekoa ihmetelty: Miksi näin paljon viiniä? Miksi tällaisesta teosta on pitänyt kertoa?

Selityksen avain on Vanhan Testamentin Messiasennustuksissa. Erityisesti viittaa Jaakobin siunaukseen, joka on tallettuna 1 Moos 49. Juuda saa merkillisen erityissiunauksen, "kunnes tulee hän" = Shiloh. Ja mitä on silloin, kun hän tulee. Tavaton määrä viiniä; aasikin voidaan sitoa viiniköynnökseen, jota ei juutalainen normaalisti tee. Tai voisi viitata niihin kuvauksiin messiaanista ajasta, jotka kuvaavat messiaanista hääjuhlaa. Suurimmat ilon ja riemun ilmentymät juutalaisten keskellä olivat saaliinjako ja hääjuhla. Viinikorjuu oli kuva messiaanista ajasta. Silloin on paljon viiniä.

Juuri tätä asiaa Jeesuksen ensimmäinen tunnusteko tahtoi ilmentää. Nyt on suuri juhlan aika, ilon ja riemun aika. Profetiat täyttivät. Turhaan ei Alan Richardsson sano, että jokaisen Jeesuksen ihmeiden äärellä voisi etsiä Vanhan Testamentin profetioita, jotka nyt Jeesuksen tultua täyttivät. Jeesus osoitti kaikella toiminnallaan, sanoillaan ja teoillaan, että nyt on pelastuksen aika.

Selitysyri-tyksiä voi etsiä

Edellä olen arvostellut rationaalisia selitysyri-tyksiä. Eivät ne ole vaarallisia, kunhan kaiken takana ei ole epäusko, joka kieltää ihmeen mahdollisuuden. Voimme yrittää selittää ja selitysyri-tyksiä olen itsekin edellä tehnyt.

Ja vielä yksi rationaalinen selitysyri-tyt. Usein on ihmetelty Jeesuksen menettelyä, kun hän kiroaa viikunapuun (Mk. 11:12-14.) Hänellä on näkijä ja hän etsii syötävää tuosta puusta. On ihmetelty, miksi hän etsi syötävää, vaikka hyvin tiesi, että oli sopimaton aika, ei ollut viikunoiden aika. Alan Richardssonin vastaus on tämä: Tuohon aikaan vuotta oli normaalisti viikunapuussa silmuja, joita saattoi syödä. Jos noita silmuja ei ollut, oli se selvä merkki siitä, ettei puu tuona vuonna tuota hedelmää viikunoiden aikaan. Kun siis Jeesus meni eikä löytänyt syötävää, hän näki tässä merkin Jerusalemin tulevasta kohtalosta. Jerusalem tuhoutuu ja hän kiroi koko puun.

Tarvasjokelaiset Suomi-Ruotsi maaottelussa

Hiihtolomalla oli ryhmä TarU:n D-joukkuelaisia pelaamassa kaksi jääkiekko-ottelua Ruotsissa Boråsissa. Joukkueen johtaja Leo Kantola kääntyi kirkkoherra Jouko Kyyrön puoleen ja pyysi ottamaan yhteyttä ystävyysseurakuntaamme Ruotsissa. Kinnarumman pastoraattiin. Sieltä tulikin vastaus kirkkovaltuuston ja koululautakunnan puheenjohtajalta Agne Kvistiltä. Hän toivotti ystävyysseurakuntalaiset taas tervetulleiksi Boråsiin, johon ystävyysseurakuntammekin kunnallisesti kuuluu. Tosin sieltä ei löytynyt vastustusta Tarvasjoen D-junioreille, koska heillä on aukko kiekkoilijoiden kohdalla siinä ikäluokassa. Mutta Agne Kvist järjesti yhteyden Boråsin Suomi-seuran vastaan ikäisiin junioriekkoilijoihin. Heidän johtajanaan toimii entinen viipurilainen, nyt 42 v. Ruotsissa asunut Reino Kauppila. Niinpä suomalaiset pelasivat tunnetulla taidolla suomalaisia vastaan Ruotsissa! Tarvasjokelaiset olivat kohteliaita isäntiään vastaan ja pelituloksiksi tuli perjantain illan pelissä jäähallissa 3-4 ja lauantain aamun pelissä ulkojäällä 4-7, siis isän-

tien voitoksi. Vierailun aikana sovittiin, että seuraava ystävyysottelu pelataan Tarvasjoella ensi vuonna.

Ystävyysseurakuntamme edustajat pitivät meistä hyvää huolta. Tulopäivän iltana pelin jälkeen he olivat kattaneet voileipäpöydän Viskaforsin seurakuntasaliin, jossa vietettiin iltaa yhdessä ruotsalaisten isäntien kanssa. Leo Kantola luovuttu mm. suomalaisten tuoman puisen, jalallisen kakuvadin Kinnarumman pastoraatille. Ilta päättyi kirkkoherra Jouko Kyyrön pitämään iltahartauteen.

Toisena päivänä eli lauantaina taas pelin jälkeen saatiin nauttia ruotsalaisten vieraanvaraisuudesta nyt Viskan koulun (ylästeen) ruokasalissa tarjotun lounaan muodossa. Sen jälkeen isännät johdattelivat tarvasjokelaiset katsomaan Boråsin eläintarhan talleja, joissa nähtiin Afrikan ja Aasian eläimiä. Muun muassa saatiin jopa pitää sylissä yhden kuukauden ikäistä, vielä hampaatonta leijonan pentua!

Ruotsin suurimpaan postimyyntivarataloon Ellokseen eli sikäläiseen Anttilaan tutustumisen jälkeen alkoi paluumatka halki Ruotsin Tukholmaan ja sieltä Sally-laivalla Suomen puolelle. Sekä pojat että mukana olleet isät ja äidit olivat tyytyväisiä tähän ystävyysvierailuun.

Juvan diakonia- ja lähetyspiiri 30 vuotta

Vuoden 1954 Juvan kinkereillä Noholassa kirkkoherra Oiva Luoto ehdotti säännöllisesti toimivan seurakuntapiirin perustamista Juvan alueelle. Tämä ottikin tulta ja samana keväänä kauppias Olavi ja Elvi Kuukkalan kodissa kokoontui ryhmä seurakuntalaisia seurakuntailtaan, jolloin illan tuotto annettiin Suomen Lähetysseuran hyväksi. Myöhemmin tämä seurakuntapiiri antoi kannatuksensa myös diakonityön hyväksi.

Vuosittain on kokoonnuttu eri kodeissa Juvan, Euran ja Tyllilän kylissä. Onpa joskus tultu aina Pappilaan asti. Viime vuosina on käyty myös keskustassa eli Tarvasjoen kirkonseudulla, johon on muuttanut piiriin toiminta-alueella asuneita ja piiriin toimintaan osallistuvia seurakuntalaisia.

Diakonia- ja lähetysillan ohjelmassa on kirkkoherran puhe, kahvitarjoilu, keskustelua jostakin ajankohtaisesta aiheesta tai lähetystyön saralta. Usein on myös diakovin saatu tutustua lähetyskenttiin ja muihin ulkomaihin. Kanttori on käynyt noin kerran vuodessa virsiä opettamassa. Mainittakoon, että viime vuonna piiri kokoontui yhdeksän kertaa. On ilahduttavaa, että kolmenkymmenen vuoden ajan on Juvan ja Euran alueella löytynyt

Hiljainen viikko 16.-22. 4. 1984

- ☆ maanantaina klo 19 kirkossa EN TUNNE HÄNTÄ, reht., Heimo Rinne
 - ☆ tiistaina klo 19 kirkossa SINÄ SIIS OLET JUMALAN POIKA, reht. Pekka Ahlamo
 - ☆ keskiviikkona klo 19 seurakuntatalolla HÄN EI OLE TEHNYT MITÄÄN, MIKÄ ANSAITSEE KUOLEMAN, paastolaulujen ilta, kanttori Luomala ja khra Kyyrö
 - ☆ kiirastorstaina klo 19 TÄMÄ MALJA ON UUSI LIITTO MINUN VERESSÄNI, past. Orlando Molina, rippi ja Herran p. ehtoollinen
 - ☆ pitkäperjantaina kirkossa klo 9.30 aamurukous, klo 10 sanajumalanpalvelus, kirkkokuoro, klo 15 kirkossa Kristuksen kuoleman hetkirukous, klo 20-22 kirkossa kärsimysajan musiikkia,
 - ☆ pääsisäisäamuna kirkossa klo 8.30 aamurukous, klo 9 ehtoollisjumalanpalvelus, kirkkokuoro.
- TERVETULO!

Entinen katolinen pappi Tarvasjoen kirkossa

Kiirastorstain ehtoolliskirkossa saarnaa suomeksi pastori Orlando Molina. Hän on opiskellut Italiassa papiksi ja saanut siellä Rooman kirkon pappisvihkimyksen. Myös Yhdysvalloissa past. Molina on suorittanut teologian maisterin tutkinnon. Chilessä hänet on vihitty sittemmin luterilaisen kirkon papinvirkaan. Suomen kirkon pappisoikeudet hän on saanut v. 1977 Turussa. Puolisonsa Seija Molinan kanssa hän on ollut lähetystyössä Tansaniassa Makumirassa Suomen Lähetysseuran lähettinä. Nykyisin hän kiertää Suomen seurakunnissa lähetystilaisuuksissa puhujana.

Diakonia- ja lähetyspiiri koolla Euran Laurilassa, Aatos ja Maire Sepän kodissa.

tämän lähetys- ja diakoniapiirin luokseen kutsuvia koteja. Näin on kannettu vastuuta sekä kaukana että lähellä olevasta apua tarvitsevasta lähimmäisestä. Näille kodeille annettakoon kiitos vieraitten kestitsemisestä.

Myös rippikoululaisia mukana suorittamassa seurakuntaan tutustumistehtäväänsä.

Tule seurakuntamatkalle

SAKSAAN JA HOLLANTIIN
15. 7.-23. 7. 1984

- ☆ tutustutaan mm. Hampurin ja Rotterdamin merimieskirkkoihin
- ☆ Zuideeseen pato, vesiuurukonsertti
- ☆ ilmoittaudu ajoissa pappilaan, puh. 767 120!
- ☆ hinta n. 2500 mk

Tarvasjokelaiset anteliaita lähetystyölle

Nyt jo on tiedossa viime vuoden eli v. 1983 lähetystyölle annettuja varoja. Eniten sai Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen lähetystyö Japanissa ja Keniassa. Mutta myös Suomen Lähetysseurakin sai huomattavan rahasumman. Vaikka tilastot ovat usein ikävää luettavaa, lienee paikallaan julkaista näiden suurimpien lähetysjärjestöjen kannatus.

Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys eli SLEY:

- virallinen kolehti ulkolähetyskelle	3 012:-
- muut kolehdit ja lahjoitukset ulkolähetyskelle	15 800:-
- seurakunnan talousarviolahjoitus	400:-
- keräystulot	1 630:-
- paastolahja	789:-
yhteensä lähetystyölle	21 632:-

Suomen Lähetysseura eli SLS:

- adventtikeräys eli Joululahja lähetystyölle	2 625:-
- kauneimmat joululaulut	711:-
- loppiaiskolehti	212:-
- laskiaiskolehti	472:-
- helluntaikolehti	160:-
- muut kolehtitulot	752:-
- työseuratulot (lähetyspiireiltä)	5 858:-
- seurakunnan talousarviolahjoitus	400:-
yhteensä lähetystyölle	11 192:-

Kannustakoon tämä hyvä tulos meitä edelleenkin sekä taloudellisesti että rukouksin muistamaan Herramme lähetyskäsken mukaisesti evankeliumin sanoman levittämistä kaikkien kansojen keskuuteen!

Jumalan seurakunta on saanut yhden uuden taiwanilaisen jäsenen.

Raamattu tutuksi

Syksyllä alkaa seurakuntatalolla raamattukoulu, jossa käydään läpi Uusi testamentti.

Tarkkaile postiasi elokuussa!

Killalan Nikulan vaiheista

Sataviisikymmentä ajast' aikaa sitten mainitaan Tarvasjoen rippikirjassa Killalan Nikulan talollisena leskimmäntänä Liisa Jaakontytär. Hän oli syntynyt Ollilassa 1772 ja ollut kahdesti naimisissa. Aikaisemman avioliiton lapsista mainitaan Maria Yrjöntyttä sekä Antti, Heikki ja Kustaa Yrjönpojat. Talo käsitti tuolloin 1/3 vanhaa manttaalia, joka vastasi 1/4 uutta manttaalia. Leski Liisa Jaakontytär kuoli v. 1841.

Tämän jälkeen talon isännöyden sai hänen poikansa, 1803 syntynyt Antti Yrjönpojka. Tämän vaimoksi on merkitty Katariina Heikintytär, joka oli syntynyt Nybyssä eli silloisessa Marttilan emäseurakunnassa 1807. Heille syntyi vuosien 1829 ja 1851 välillä ainakin kahdeksan lasta. Jostain syystä tämä isäntäväki luopui talonpidosta jo vuonna 1843, jolloin he nähtävästi jättäytyivät syyntekijänsä taloon.

Uusi isäntä Juho Juhonpoika oli kuitenkin edellistä isäntää vanhempi, koska hän oli syntynyt Nybyssä 1798. Hänen vaimonsa Liisa Antintytär oli kotoisin Kosken kappelista, jossa oli syntynyt v. 1805. Heidän jälkeensä talon sai 1829 syntynyt poika Heikki Juhonpoika.

Heikki Juhonpoika Nikulan vaimo oli Maria Samuelintytär, omaa sukua Röderholm ja syntynyt myös Marttilassa 1829. Heille on merkitty Euran kappelissa syntyneiksi lapset Maria Serafia 1850, kuollut 1854, Johan Henrik 1852, Vilhelmiina Matilda 1855 ja Gustaf Oskar 1858. Tämän lähemmäksi nykypäivää ei valtionarkiston mikrofilmiltä voi seurata talon vaiheita, koska Tarvasjoen ja Marttilan rippikirjoja on tähän mennessä mikrofilmattu ainostaan vuoteen 1859.

Kun muistitieto kertoo, että isoäitini setä, Karinaisten Mäenpään Uuden-Wärrin poika Kristian Mikonpoika Wärrin on myös ollut Killalan Nikulan isäntä, olen jo aikaisemmin pyrkinyt selvittämään tämän Kristianin vaiheita. Tästä oli myös jo joku vuosi sitten kirjeenvaihtoa mv. Erkki Isotalon kanssa, sillä Kristian Nikula oli myös hänen isänsä setä. Ajauduin kuitenkin silloin hakoteille, koska käytössäni ei ollut muuta lähdettä kuin Kristianin kuolinilmoitus.

Asia tuli kuitenkin uudelleen esille edellis kesänä, jolloin perustettiin Tilkasten ja Wärrin sukuseura. Monien muistikien kautta oli kopio Kristianin vaiheista Isotalolle lähettämästäni muistiosta tavoittanut myös sukujuuriin etsineet Laura Kännön ja Saara Rönneamaan Tarvasjoelta ja edelleen Kristian Nikulan jälkeläisiä olevan Kirsti Kuuskosken Aurasta, joilta sain vielä paljon sellaista muistitietoa, joka muuten olisi jäänyt saavuttamatta.

Olin myös muita teitä saanut selvillä, että Kristian Mikonpoika, josta tuli Nikulan isäntä vuoden 1863 vaiheilla, oli syntynyt Karinaisten Uuden-Wärrin ratsutilanpuoliskolla sisarus-sarjansa viidentenä lapsena 3. 4. 1837. Hänen vanhempansa olivat Wärrin ratsutilallinen Mikko Mikonpoika Wärrin ja vaimonta Helena Antintytär Karinaisten Tilkasten ratsutilalta. Näillä oli kaikkiaan yhdeksän poikaa ja kaikilla sisar, eli yhteensä 10 lasta.

Kristian oli vihitty 27. 12. 1859 Wärrin naapurista olleen serkkunsa tyttären Juliaana Heikintytär Isotuvan kanssa. Juliaana oli syntynyt Karinaisissa 9. 2. 1837 ja kuoli Tarvasjoella 8. 10. 1902. Hänen vanhempansa olivat Heikki Simonpoika Isotupa Mäenpään kylästä ja Seppälän Juuselasta kotoisin ollut vaimonsa Liisa Matintytär Juusela.

Kristianilla ja vaimollaan Julianalla oli jo Karinaisissa syntyneet lapset 1) Juho Kristian, s. 1860, kuoli Tarvas-

joella 1869 ja 2) Amanda Juliaana, s. 1862 ja kuoli vajaa viikko veljensä jälkeen Tarvasjoella 1869. Perimätieto kertoo, että Kristianin tullessa Niulan isännäksi, siellä olisi ollut jo useamman isäntää syyntekijänsä. Nähtävästi alussa mainituista isännistä oli useampikin jättäytynyt taloon eläkkeelle isännöydestä luovuttuaan. Talon ostohinta näinollen saattoi olla alhainen, mutta vuotuiset syyntekijänsä riuksutukset sensijaan suuret. Kun Kristianin vanhimma veljestä tuli Wärrin isäntä v. 1860, oli nuorempien hakeuttava muualle, sillä vanhemmat olivat kuolleet jo 1857 ja 1858.

Kristianille ja Julianalle syntyi Nikulassa vielä lisää lapsia. Järjestyksessä 3) Kaarle Nikolai syntyi 1863. Tästä tuli myöhemmin Vintalan Pelttarin isäntä Lietoon. Seuraava 4) Ida Maria syntyi 1866 ja kuoli seuraavana vuonna. 5) Aleksandra Vilhelmiina syntyi 1868 ja kuoli Aurassa 1952. Hänen puolisonsa oli Marttilan Prunkilan Kapteenin leskitalollinen Kaarle Oskari Kustaanpoika, synt. 1853 Marttilassa ja kuoli Liedonperän Uotilassa Tarvasjoella 1932.

Luulin kuolinilmoituksen perusteella Kaarle Oskaria Kristianin pojaksi, mutta hän oli tullut vävyksi Killalan Nikulaan, jossa hän yhdessä vaimonsa kanssa viljeli taloa appensa jälkeen. He kuitenkin pitivät sittemmin mm. Karinaisten Vääräkoskea, Kyrön Laurilan taloa sekä Kyrössä ollutta majataloa lähellä nykyistä KOP:n toimitaloa. Heille syntyi neljä lasta, mm. Siiri-niminen tytär, jonka tytär puolestaan avioitui Auran Kuuskosken kartanon emännäksi ja on nykyisen ministeri Eeva Kuuskoski-Vikatmaan äiti.

Mainittakoon tässä lyhyesti, että Kristian Nikula polveutui myös Wärrin puolelta laajasta Pöytyän Raatikaisten suvusta, jonka jäseniä Auran Kuuskosken kartanon omistajat myös useassa polvessa ovat.

Killalan Nikulaan palataksemme 6) lapsista oli Maria Serafia, synt. 1871, k. 1931. Hän oli vihitty I avioliittoon 1892 ratsutilallisen Juho Kustaa Juhonpoika Nokan kanssa Tarvasjoen Euralta, synt. 1863 ja kuoli 1900. Heidän neljästä lapsestaan kolme menehtyi keuhkotautiin ja Juho-niminen muutti Marttilan Prunkilan Metsolan viljelijäksi.

Maria solmi leskenä II avioliiton serkkunsa lesken, ratavartija Abraham Koskisen kanssa, synt. Alavetelissä 1854 ja kuoli 1926. Koskinen oli lähtenyt Pohjanmaalta Jakobssoninimisenä Turku-Toijala rautatien rakennustöihin ja radan valmistuttua 1870-luvulla hän sai ratavartijan paikan Aurasta. Siihen aikaan Kristian Nikulan veli Mikko Mikonpoika, joka myös oli Uuden-Wärrin poikia, isännöi Auran Hypöisten Ala-Huuskan Knaapiksi kutsuttua talonpuoliskoa mentyään sinne vävyksi. Sitten vain sattui niin, että ratavartija kohtasi Knaapin kirkosta palaavan väen ja pauskasi hatullaan Mikon nuorta Johanna-tytärtä ja sanoi ottavansa tämän vaimoksensa. Niin hän nai ensin Maria Nikulan serkun Aurasta. Koskinen on jäänyt muistoihin suvun lapsirikkaimpana miehenä, sillä Johannan kanssa hänellä oli 17 lasta ja Marian kanssa vielä neljä.

Abraham ja Maria Koskisen lapsista vanhin Anna Tamminen on ollut miehensä kanssa kauppiana Kalanissa. Tarvasjoelle Kristian Nikulan sukua ovat jääneet jatkamaan vain Laura Koskinen, puoliso liikennöitsijä Urpo Kännö ja Saara Koskinen, puoliso 1982 edesmennyt maanvilj. Runo Rönnemaa sekä nuorimmaisena 1918 syntynyt poika Ahti Koskinen ja vaimonsa Airi os. Vuorela Keuruulta.

Killalan Nikulassa syntyi vielä 7)

Kristian Frans Evert 1873. Hän käytti myöhemmin sukunimeä Leino ja toimi eläissään säästöpankin johtajana ja kanttori-urkurina Ylistarossa, jossa tämä sukuhaara jatkuu edelleen. Nuorin Juliaana ja Kristian Nikulan lapsista oli 8) Juho Oskar, joka kuoli 1882 isorokkoon elettyään 5 v. 33 kk. ja 26 päivää, niinkuin Tarvasjoen kuolleitten kirjassa mainitaan.

Luovutettuaan Killalan Nikulan tyttärelleen ja vävyllään Juliaana ja Kristian Nikula hankkivat vanhuudenpäivikseen Killalan kylästä Munkkeiksi kutsutun paikan. "Munkkein setä", on jättänyt itsestään jälkipolville jonkun verran tukean muiston, sillä emäntä Kirsti Kuuskoski kertoi muiston, perimätietona, kuinka jolloinkin pahaan taipuvainen nuoriso oli käynyt taatan puutarhassa omenavarkaissa. Moises-tä röhkeydestä julmistuneena Kristian Nikula oli hakannut poikki kaikki omenapuunsa, "ettei vaan hänen tähtensä kenestäkään enää omenavarasta tulisi".

Leskeksi jäätyään Kristian eli vielä tyttärensä luona ja kuoli 20. 2. 1915 elettyään 77 v. 10 kk. ja 17 päivää. Jossain vaiheessa Kristianin veli Kustaa Tuomola piti myös jonkin aikaa vuokralla Killalan Nikulaa, samoin Hypöisten Knaapia. Kustaa Tuomola oli Wärrin veljeksistä vaeltavin ja omisti eläissään useita taloja, mm. Kyrön Mäkelän ja Karinaisten Tuomolan, jonka mukaan sai lopullisen nimensäkin. Kustaa Tuomolakin jäi viimein Tarvasjoelle ostettuaan Kirkonkylän Isotalon, jota sama suku edelleen viljelee.

Tässä tuli jo esille veljeksistä Kristian, Mikko ja Kustaa. Uuden-Wärrin saanut vanhin veli oli Juho, Matti-niminen avioitui Kosken T.I. Halikkolan Jullan taloon, jäi siellä leskeksi ja häytyi sittemmin toisen perheensä kanssa Forssaan talon jouduttua vasaaran alle nälkävuotten jälkeen. Heikki-niminen eleli itsellisenä Wärrin mailla olleessa torpassansa ja kuoli lasten ollessa alaikäisiä. Kaarle toimi maalirimestarina Kyrössä ja hänen töistään muistuttaa mm Karinaisten kirkon alttariseinän verho-maalaukset. Tomminiminen veli oli kastettu Tuomas Oskariksi ja oli leipurina Rantsilassa, Antti kuoli lapsena Wärrillä, samoin mainittujen yhdeksän veljeksien ainoaksi jäänyt sisar Maria Mikontytär kuoli siellä viivyttyään ajallisuudessa 1 v. 10 kk. 2 pv. Kaarle Matti ja Tommi käyttivät sukunimeä Tähtinen, Heikki oli Saarinen ja muut kävivät ylläolevasta selville.

Pitkä on päivien ketju Killalan historiassa puolentoista vuosisadan taa, ja katsokaa digitalin sekkarista, kuinka vinhaan me etäännyimme kaikesta siitä. Haltuuni jäänyt kuolinilmoitus on jossain lähes seitsemänkymmenen vuoden takana pysäyttänyt aikalaisensa kertoen Kristian Nikulan poismenosta ja vielä paljon kauemmin sitten hän syntyi kevätpäivään. "Kuitenkin hekin joukossamme ovat, joiden tomu on väsynyt vaeltamaan." On vain niin, että ihmisen muisto haalistuu ja hänen askeltensa kaiku häipyä pois eikä hänen asuinsijansaakaan häntä enää tunne.

Kiitän tekstissä mainitsemiani ystävällisistä käynnistä luonani edellis kesänä. Näin kaiken katoavuuden keskeltä edes näiden rivien oli mahdollista välittyä jälkeemme tuleville muistoksi Kristian Nikulasta ja hänen perheestään Killalan kylässä.

Kyrössä 18. 9. 1983.

- E. H-o.

Eräs viimeisistä

Vähissä alkavat olla ne henkilöt, jotka aikoinaan maallemme itsenäisyyden hankkivat. Eräs heistä on eläkepäiviään Tarvasjoen Karinaisten vanhainkodissa viettävä Otto Vesamo. Tämä kaikille tarvasjokilaisille tuttu maanviljelijä ja kunnallismies, kertoi allekirjoittaneelle muistojaan tuosta ajasta, niinkuin hän sen itse eli ja omin silmin näki.

Ajatus itsenäisestä Suomesta oli vallannut erittäinkin nuorten miesten mielet. Uutiset Venäjän vallankumouksesta alkuvuodesta 1917 lisäsivät toivoa itsenäisyydestä. Vallankumouksen leviäminen Suomeen toi kuitenkin monenlaista rauhottomuutta. Jo kylvyn aikaan ryhtyi suurempien tilojen työväki lakkoon häiriten kylvytöitä. Myöhästyneet kylvyt itivät huonosti, koska kesä oli kuiva. Lakot uusiutuivat heinänaikaan. Koska elintarpeista oli muutenkin pulaa, pelättiin sadonkorjuun häiriintymistä ja siitä seuraavaa nälänhätää. Tarvasjokea rauhottomampaa oli ollut vielä Loimaan seudun ja Hämeen pitäjissä. Jo heinäkuussa oli Loimaalla perustettu maanviljelijäin toimesta Loimaan seudun järjestyskunta, josta myöhemmin käytettiin nimeä suojeluskunta, valvomaan yhteiskuntarauhan säilymistä.

Jo varsin varhain puolivälissä elokuuta 1917 kutsuttiin Tarvasjoellakin koolle kokous Nuorisoseurantalolle suojelukunnan perustamista varten pitäjään. Paikalle oli saapunut suuri joukko miehiä. Keskusteltiin suojelukunnan tarpeellisuudesta, koska tuoreissa muistissa olivat Turussa venäläisen sotaväen ja paikallisen hulina-aineksen 10.-11. 8. suorittamat Valion voivarausten ja monien liikkeiden ryöstöt. Keskustelu kulki laidasta laitaan ja kun päätöstä perustamisesta alettiin tehdä, marssi suurin osa miehistä ulos mieltään osoittaen. Päätöstä suojelukunnan perustamisesta jäi tekemään vain parikymmentä miestä. Harjoituspäälliköksi valittiin poliisikonstaapeli O. Peltonen, joka oli palvellut Suomen armeijassa asevelvollisena.

Poliittisen tilanteen muututtua yhä rauhottomammaksi ei suojeluskunta voinut kauvan toimia. Tilannetta kääritti Tarvasjoen punakaartin perustaminen marraskuussa. Syksyn aikana alkoi joukko nuoria miehiä kokoontua vuorotellen kunkin kotona. Otto Vesamo oli heistä eräs. Lämmitettiin sauna ja siellä yhdessä pohdittiin isänmaan kohtaloa ja maailman tilannetta. Kukin kertoi kuulemiaan uutisia ja niistä muodostettiin kuva tapahtumien kehityksestä.

Eräänä marraskuun päivänä 1917 tuli Turusta marssien Hämeentietä suuri punaisten ns. rankaisuretökunta. Siihen kuului arviolta pitkälti toistasataa miestä. Ne poikkisivat taloihin etsien isäntiä ja ruokaa. Tarvasjoen kirkolta nuo hulikaanit kääntyivät työväenlauluja laulaen Kyröön päin poiketen ainakin Herrasmannilla ja Tilkasissa. Vaikka he mm. Killalan Nissilässä saivat ammuskellen tahtonsa läpi, mitään suurempia pahoja eivät he kuitenkaan tehneet. Samoina päivinä sattui mm. Loimaalla Vesikosken aseellinen välienselvitys, jossa menettettiin ihmishenkiä.

Joulun alla saapui Tarvasjoellekin tieto maan julistautumisesta itsenäiseksi. Koska useat maat, Venäjän uusi johto ensimmäisinä, olivat tunnustaneet maamme itsenäisyyden, odotettiin venäläisten joukkojen lähtevän maasta ja olojen rauhoittuvan. Näin ei kuitenkaan käynyt. Saunailtoihin kantautui viestejä venäläisten tarkoituksesta pysyä maassa, mutta myös siitä kuinka Pohjanmaalla oli venäläisiä joukkoja riisuttu aseista ja herännyt vapaustaistelu. Silloin meillekin syntyi päätös lähteä vapauttamaan isänmaamme vieraan vallan ikeestä. Se oli perussyy lähtöömme, eikä taistelu veljämme vastaan. Tilanne kehittyi sellaiseksi vasta rintamalla, muistelee Otto Vesamo.

Helmikuun alussa 1918 saapui tieto, että suojeluskuntalaiset kokoontuivat Uuteenkaupunkiin rintamalle menoa varten. Että rintama oli jossakin pohjoisessa, se hämärästi aavistettiin. Venäläiset ja punaiset olivat ottaneet Turun haltuunsa 28 tammikuuta ja Turku-Toijala radan varsia vartioivat punaiset. Helmikuun 5 p.vän iltana klo 20 kokoontui yhdeksän miehen joukko pappilan alapuolella olevalle Pohjolan pellolle rintamalle lähtöä varten. Paikalle olivat saapuneet: Paa-vo Maunula, Kaarlo Keskitalo, Antton Knaapi, Erkki Yrjänä, Viljo Turtola, Rikhar Ali-Mattila, Valteri Isotalo, Otto Vesamo ja Tilkaisten maatalousharjoittelija Immonen. Yötä myöden hiihdettiin Auran Karviaisten Koivulaan, joka oli ilmoitettu ensimmäiseksi etappitaloksi. Siellä vietettiin päivä ja illan hämähäyryä jatkettiin matkaa 6. 2. hevoskyydillä Nousiaisten Urpolle. Uuteenkaupunkiin saavuttiin 8. 2. aamulla. Paikalla oli jonkin verran miehiä, joista johdon otti Uudenkaupungin lukkari. Tiedettiin että edellisenä iltana oli 500 miehen joukko valkoisia lähtenyt jonnekin, mutta kukaan ei tiennyt minne. Illalla tuli tieto, että punaiset lähestyvät Uutakaupunkia. Tarvasjoen miehet Yrjänää, Ali-Mattilaa ja Turtolaa lukuunottamatta lähtivät partioon vihollista

vastaan Pyhämaan suunnalle. Mitään ei kuitenkaan ollut tulossa ja aamulla soitimme kaupunkiin kysyäksemme tilannetta. Emme kuitenkaan saaneet vastausta. Kun palasimme kaupunkiin, emme löytäneet yhtään miestä. Kaikki olivat hajaantuneet. Joukostamme pois jääneet tarvasjokelaiset eksyivät joukostamme Pyhärantaan, jossa he eräässä maalaistalossa joutuivat odottamaan, kunnes seutu oli puhdistettu punaisista, muistelee Vesamo.

Saimme nyt kuulla pääjoukon lähteneen Ahvenanmaan suuntaan. Siksi lähdimme heidän peräänsä. Uudenkaupungin venäläinen tykistö sijaitsi Lybertöön linnakkeella, josta suljettiin kaupunkiin päin, kun tieto valkoisten joukoista oli ehtinyt heille. Kuljimme Taivassaloon, josta saimme eräästä talosta tritelin voita ja ruissäkin evääksi. Kustavin kautta kuljimme yli lumi; vesisohjoisen Kihdin selän Brändöhön ja sieltä Kumlingeen, jossa tavoitimme pääjoukon. Matkante-ko merenselällä oli monelle kaupunkilaispojalle ollut vaikeaa, heistä kun useat olivat lähteneet kuin naapuriin patinat jalassa.

Seuraavat kaksi viikkoa kuljimme saarelta saarelle ja pitäjältä pitäjään vallaten venäläisten miehittämiä linnakkeita ja lennätin- ja puhelinkeskkuksia. Linnakkeiden tykit olivat kiinteillä alustoilla ja suunnattu merelle, joten ne pystyttiin maalta käsin valtaamaan. Matkaan lähdetessä oli mukana vain yksi konekivääri ja vähän kiväärejä ja taskuaseita. Venäläisiltä saatiin paljon aseita ja ammuksia.

Kaikki näytti lupaavalta kunnes 24 helmikuuta, kun koko Ahvenanmaa oli vapautettu, saavuttiin Eckeröhön. Siellä oli vastassa Ruotsin laivasto-osasto, joka kehoitti aselepoon ja ilmoitti Mannerheimin käskyllä taistelut lopetettavaksi. Aseet määrättiin luovutettavaksi ja käskettiin nousta laivaan. Ammuksia kätkimme maitonkiin ja saimme niitä salaa kuljetuksi mukanamme Ruotsin kautta Suomeen. Venäläiset, jotka jäänmurtajalla olivat saaneet apuvoimia Tu-

rusta, saivat 5 viikon poistumisajan. Vasta jälkepäin paljastui ruotsalaisten tiedot valheiksi ja kaikki heidän omiksi valtausyrityksiksi. Ruotsin puolella meidät rantautettiin Hargshamissa, josta matkustimme kolme päivää junalla Haaparantaan. Käveltyämme yli Tornionjoen olimme taas Suomessa. Isänmaan rannan saavutettuaamme kohotimme eläköön -huudon Suomelle.

Torniosta kuljimme junalla Seinäjoelle, jossa meidät otti vastaan itse kenr. Mannerheim, jonka nyt näimme ensikerran. Pohjois-Suomi oli maaliskuun alkuun mennessä vallattu venäläisiltä ja punaisten rintama oli muodostumassa Haapamäki-Jyväskylän linjan eteläpuolelle. Valkoisen armeijan kokoaminen oli vielä pahasti kesken ja puutteellisesti varustettu. Hyökkykseen koko rintamalla päästiin kuitenkin maaliskuun 8 pv. mennessä. Näin mekin olimme alusta asti mukana luut. von Gerchin johtamassa Turun pataljoonassa. Seinäjoelta olimme jatkaneet junalla Ilmajoelle, josta hevoskyydillä tai jalan matkasimme Honkajoen ja Parkanon kautta Ikaalisiin. Täällä alkoi taistelu, joiden tarkoitus oli karkoittaa vihollinen Kyrösjärven länsipuolelta Tamperetta kohden.

Koska joukot olivat huonosti koulutettuja, lähetettiin osa aina välillä rintamalta koulutettavaksi Kankaanpäähän. Koulutus kesti vain kolme päivää, joten sillä aikaa ei paljon oppinut. Kouluttajia oli kovalla kiireellä alettu kouluttamaan Vöyryssä. Sinne oli joukostamme lähetetty mm. Valteri Isotalo. Kun Antton Knaapi oli eräässä vaiheessa siirretty tykistöön, pitivät tarvasjokelaisista yhtä enää vain Maunula, Keskitalo ja Vesamo.

Taistelut Ikaalisista Kyröskoskelle päin jatkuivat kiivaina monta päivää. Erittäin kova taistelu käytiin korkeasta ympäristöön hallitsevasta Mannamäen kukkulasta, jossa punaisilla oli vahvat konekivääripesäkkeet. Eversti Linder, joka johti koko läntistä rintamaloikkaa, lähetti Turun pataljoonan

valtaamaan tätä kukkulaa. Taistelut kestivät useita päiviä ja paljon miehiä kaatui ja haavoittui. Maaliskuun 20 päivänä, jolloin Mannamäki viimein saatiin vallatuksi, päättyi myös Otto Vesamon vapaussota haavoittumiseen. Konekiväärisuihkun seitsemän luotia osui häneen, niistä eräs luoti oli takamuksissa kolme vuotta. Viereltä oli kaatunut mm. Vilho Sipilä Karinaisista. Nyt Vesamon tie kulki Ikaalisten kautta Kauhajoen kenttäsaairaalaan.

Huhtikuun viimeisenä päivänä Vesamo palasi toipilaan kotiseudulleen, jossa pulaa oli kylvymiehistä. Tarvasjoelta punakaarti oli poistunut 11. 4. Turun punakaartin paetessa Hämeenlinnaan päin kuultuaan Tampereen valtauksista ja saksalaisten maihinoususta Hankoon.

Rintamalle jääneet tarvasjokelaiset jatkoivat taistelua Nokian kautta Tampereella ja sen valtauksen jälkeen Hauholle ja Tuulokseen. Aseveljistäni Maunula ja Keskitalo palasivat Helsingin paraatin 16. 5. 1918 jälkeen sodasta kotiin.

Vapaussota ja sen jälkiselvittely on jättänyt monia kysymyksiä. Kuinka olisi Suomen käynyt, jos vastapuoli olisi voittanut? Historioitsijat ovat lähes yksimielisesti tulleet siihen tulokseen, ettei Suomi olisi saavuttanut itsenäisyyttä. Jos valkoisten otteet osdan jälkeen olivat tarpeettoman kovia ja yleinen nälänhätä pahensi vankileirien olosuhteita, tuskin punaisten voitaessa valkoisten asema olisi ollut sen parempi. Punainen terrori ennen sotaa antoi tästä viitteitä. Mielialoja silloin ei tämänpäivän ihminen ymmärrä. Vesamo sanoo, ettei koskaan ole vastapuolen miehissä kohdannut katkeruutta ja kaunaa itseään kohtaan. Kunnallispolitiikassa on vuosikymmenet yhdessä veljinä toimittu. Sen sijaan hänessä itsessään on herättänyt ihmetystä, etteivät viime sotien veteraanit kutsu vapaussotureita tilaisuuksiinsa ja osoita kunnioitusta vapaan isänmaan luojille täällä Varsinais-Suomessa, kuten tehdään esim. Pohjanmaalla. K.M.

Elämää karjamajalla

Äskettäin tuli televisiosta vanha tuttu suomalainen elokuva "Unelma karjamajalla", jonka näytelmäversiota Tarvasjoen Nuorisoseurakin on esittänyt. Katsellessani elokuvaa tuli mieleeni, että nykyinen nuori polvi ei varmaan tiedä karjamajoja olleen myös Tarvasjoella ja elämän siellä kuuluneen talojen jokakesäiseen työruutiiniin aina talvisotaa edeltäneisiin vuosiin asti.

Tyllilän Puntarin karjamaja oli Heinäsuolla, lähes 10 km:n päässä talouskeskuksesta. Siellä oli myös kaksi latoa heinän ja viljan säilyttämistä varten, sijaitsihan siellä neljäsosa talon pelloista, joten varastotilaa tarvittiin. Matka oli pitkä, ja Kivitie, jota pitkin sinne kuljettiin jalkaisin tai hevospelillä, oli nimensä mukaan vaikea ja hidas kulkea kesällä, joten rehut ym. ajettiin kotiin vasta talvella rekikelillä. Tämä rehusiirto vei paljon aikaa, kun lyhyenä talvipäivänä ehti korkeintaan kaksi reissua tehdä. Lantaa ajaessa paluukuormassa voi tuoda

halkoja, mutta rehunajat ajelivat mennessä tyhjällä reellä, usein kilpaa, ja pikkurenki oli aina viimeisenä, kun hänelle annettiin heikoin hevonen.

Alussa mainitsemassani elokuvassa arki ja työ jäivät karjamajan elämässä vähemmälle huomiolle. Todellisuudessa ne unelmat unelmoitiin ja linnunlaulut kuunneltiin lehmiä lypsäessä tai jonkun muun työn lomassa, sillä siihen aikaan työt tehtiin ihmisvoimin, eikä vapaa-aikaa paljon jäänyt. Heinäsuolla viljeltiin paitsi heinää myös jonkun verran kauraa. Kuivaa rehua tarvittiin paljon, kun lehmäkarjan lisäksi oli 6-8 hevosta ja n. 30 lammasta ruokittavana, eikä tuorerohuja juuri tunnettu.

Töihin lähdettiin aikaisin aamulla, oli kysymyksessä heinänteko tai -korjuu, kauran niitto, seivästys tai latoon ajo. Eväät vietiin mukaan: leivät, voit, piimät ja palvilihat. Kaljatonkka pysyi lähteessä kylmänä, ja keitot, vellit ym. valmistettiin enimmäkseen kotona ja

vain lämmitettiin karjamajalla. Majassa oli avotakka, ja kraakussa roikkui milloin velli- tai soppapata milloin kahvipannu. Myöhemmin siellä oli hellalevykin, joka teki myös paistipannun käytön mahdolliseksi. Silloin ei tultu vähällä väellä toimeen, joten ruokaakin kului sen mukaan. Elettiin omavaraistaloudessa. Melkein kaikki tuotettiin ja valmistettiin kotona, joten emännän ja hänen apulaistensa täytyi olla monitaitoisia selviytyäkseen kunnolla urakastaan.

Heinäsuon karjamaja oli pärekattainen hirsirakennus, malliltaan läpiajettava. Avonaisen osan toisella puolella oli polttopuu- ja työkaluvarasto, ja toisella puolella pirtti, johon mentiin korkean kynnyksen yli. Ovi oli tukeva ja lattialankut leveät. Jo mainitun takan lisäksi sisustukseen kuului pöytä ja penkki ikkunaseinällä ja seinähylly astioiden säilyttämistä varten. Heinäajanakin joku saattoi jäädä yöksi majaan, ja kyllä uni maistui seinänvieruslaverilla raskaan työpäivän jälkeen. Joskus käärme säikytti kurkistamalla kynnyksen yli, mutta niillehän voi aina asettaa esteitä, ja vintille vievät tikapuutkin siirtää sisäpuolelle kutsumattomien vieraiden pelossa. Aamulla oli mukava tehdä tuli takkaan ja lämmittää aamupalaa ennen toisten tuloa.

Kun heinät oli tehty ja korjattu latoihin, alkoi karjamajalla varsinaisen sesonki. Lehmät ajettiin kotilaitumilta Heinäsuon pelloille rehevään odelmaan herumaan, ja tytöt saivat lypsää tuntikausia kerrallaan. Laitumilla ei ollut aitoja joten karja jätettiin iltalypsyyn jälkeen majan luona olevaan lypsytarhaan yöksi. Iltamaitonkat säilyivät ja jäähtyivät lähteessä yön yli, ja lypsäjät nukkuivat turvalli-

sesti majan lämpimässä.

Laiduntamista jatkettiin noin syyskuun puoliväliin saakka. Silloin oli aamuneljältä lypsulle mentäessä vielä niin pimeä, että täytyi käsin tunnustellen hakea lypsämättä olevat lehmät. Aikainen lypsy oli välttämätön, että aamumaitokin ehti ajoissa kotiin ja meijeriin vietäväksi ennen miesten työhön menoa, ja "likan" piti ehtiä peltotyöhön yhdessä miesten kanssa, kunnes hän taas illansuussa valjasti hevosen, pani eväät ja tyhjtä maitonkat kyytiin ja lähti Heinäsuolle.

Sellaista oli naisten ja miesten roolijako silloin: lypsy ja muu karjanhoito kuului naisille. Tosin Elli kertoi, että hän opetti sukulaispojan lypsämään tämän ollessa kaverina, kun hän ei uskaltanut olla mjalla yksin. Impi taas ei sanonut pelänneensä mitään, vaikka jäikin yöksi päiväksi karjan kanssa, kun toinen työstä toi maidot kotiin. - Olisi luullut maidon voiksi kirnuuntuvan kun sitä tuotiin niinkin pitkä matka huonoa tietä rautapyöräkärriyllä. Silloin eivät maidon laatuvaatimukset olleet nykyisiin verrattuina kovinkaan korkeat, koska laatuluokan laskuja ei ollut.

Viime syksynä vietimme yhden silloisen paimentyön, Taimin 80-vuotispäivää. Elli ja Impi, hekin jo eläkeiässä, olivat vieraina, ja tietysti muisteltiin menneitä. Oma viehätöksensä näillä niukan vapaa ajan höystämällä raskailla työpäivillä heidän muistoissaan on, ja mielellään he nuoruudenaikaisista kesistään kertovat. "Muistoissa on pilvilläkin kultaiset reunat", sanotaan.

Karjamajan seinähirret näkivät paljon työtä, ja varmaan myös unelmia, vaikka esim. sulhasista kysyttäessä "tytöt" eivät mitään "muistaneet".

Sanoivat vain: "Ei sinne ketään tullut, kun tiekin oli niin huono. Sen huonon tien varressa oli kuitenkin muistorikas Levon keto, tasainen loiva rinne suon reunassa. Se oli Heinäsuon tien puolivälin paikkeilla, ja sojiva hevosten lepopaikka, josta se lie nimensäkin saanut. Siellä nykyisten discoikäisten isovanhemmat kesäisinä iltoina piirittansseja pitivät. Onneksi myöhemmin on rakennettu Tarvashovi tansseja varten, sillä Levon keto, jouduttuaan maanjaossa pois alkuperäiseltä omistajaltaan ja senkin jälkeen muutamia kertoja omistajaa vaihdettuaan, on tullut uhratuksi Turun asumalähiöille,

ajettu sinne rakennusmonttujen täyteen. Enää ei pidä paikkaansa sanonta "Maa on ikuinen", vaikka onhan siellä sorakuopat jäljellä, joihin on jopa asuntojakin rakennettu.

Näin on uusi aika koneineen tullut ja muuttanut entisen Heinäsuon tien tuntumattomaksi, ja karjamaja, jonka rakentamisvuosikaan ei ole tiedossa, unohtuu muistoistakin tämän sukupolven mukana. Ennen siirtolaisten tuloa siellä lienevät viimeisinä asukkaina olleet sodasta palanneet miehet. He pitivät majaa kortteerinaan ollessaan lähimetsissä halonhakuissa. Tarpeellinen maja oli myös silloin kun sitä

kansalaissodan aikoihin käytettiin "piilopirttinä". Tyllilän kylästä vietiin sinne naiset, lapset ja vanhukset, ja heille yksi mies vartijaksi. Kotiin jäivät vain vanhat emännät ja hekin menivät toistensa luo yöksi.

Nykyisin on Kivitie tehty autotieksi metsäajoja silmälläpitäen, ja tienhoitokunta huolehtii, että se pysyy kunnossa. Paikasta, mihin kunnostettu tie loppuu, alkaa vanha, vielä hyvin seurattavissa oleva kärrytie Heinäsuolle, missä nyt asuu ja viljelee maata karjalainen siirtolaisperhe. Karjamajan paikalle he ovat rakentaneet kotinsa ja pihapiirin talousrakennukset. Van-

haakin on sentään jäljellä, sillä osa latoa on saanut jäädä kunnostuksen yhteydessä. Nykyisin Heinäsuolle, joka sijaitsee Tarvasjoen kaakkoiskulmassa ihan Marttilan rajan tuntumassa, kuljetaan Prunkilan kautta.

Heinäsuon asukkaat muistelevat kaihoten suon kuivatuksen mukana menetettyjä lakka- ja karpalomaitaan, ja läheisen Linnosvuoren haltija katselee vuoren korkeimmalta paikalta ihmisten touhuja ihmetellen: "Mitä hän tästä vielä seuraa?"

Eeva Yli-Halla

Niin se oli, sanoi Iisakki.

Iisakki palaamassa kauppatarkkoiltaan.

Järvisen Iisakki osti nuorukaisena pösettiivarilta onnenlehden, joka lupasi että tämän lehden ostajalla tulee aina olemaan hyvä kauppaonni. Sitä minulle erikoisesti on piisannut muun hyvän lisäksi, sanoo Iisakki nyt 90-vuotispäivänsä kynnyksellä. Ruumiillisesti halvauksen heikentämänä, mutta henkisesti erittäin pirteänä, eräässä Runosmäen kerrostalossa eläkepäivään viettävä Järvinen muistelee elämänsä suurena seikkailuna.

Punakaarti

Hän lienee viimeisiä Tarvasjoelta kansalaissodassa punakaartiin osallistuneista vielä elossa olevista miehistä. Ennen sotaa työväenaate valtasi mieliä kuin kevättulva. Se oli kuin nousuhumala, jolloin miestä on vaikea pidättellä. Iisakki muistaa kuinka eräänkin kerran Suurilan Alhaisten Matti puhui Alastuvan seinustalla tunteisiin vetoavasti haltioituneelle kuulijakunnalle. Närpin suutari Friiman oikein söi puhetta. Katse loistaen hän kertasi huulillaan puhujan sanoja. Taloudellisista eroista huolimatta ei luokkarajoja tuolloin paljoa kuitenkaan ollut, kuten yleisesti nykyisin uskotaan. Rengit ja piit kävivät samoissa huveissa kuin talojen pojat ja tyttäret. Yhtä paljon ja samoja töitä tehtiin, eikä palkoillaakaan liene ollut eroja. Ajan henki vain oli työväenaate.

Kapinan syntymisen aikoihin Iisakki oli Karinaisissa, jossa Martti Mäntylä värväsi kaartiin luvaten hyvää palkkaa. Tarvasjoelta meitä lupautui lähtöön mm. Alfred Kankare ja Frans Knaapi. Ennen lähtöä meitä koulutti eräs vanha mies Juvalta, joka oli ollut sotaväessä, muistelee Iisakki. Koulutus oli lähinnä kivääriotteita. Sitten matkustimme Tampereelle, jossa harjoitukset jatkuivat. Johtajina ja kouluttajina oli pääasiassa venäläisiä. Minusta tehtiin konekiväärimies, koska tulin heti taitavaksi sitä käsittelemään. Myöhemmin sain ryhmän päällikkyyden nykyisen Kalevan kirkon paikkeilla olleissa puolustusasemissa. Maaliskuun lopulla valkoiset saapuivat ja saarsivat kaupungin. Hyvin yllättäen he olivat kaupungissa ja rintama murtui.

Kun hyvä johtajamme Hugo Salme-la oli kaatunut ja eräänä yönä muikin johto pakeni kaupungista, muuttui taistelut sissisodaksi huhtikuun 4 p:n jälkeen. Kovia taisteluja käytiin ase-

malla ja Hämeensillan ympäristössä. Olin säästynyt viimeiseen taistelupäivään. Silloin olimme Kosken Artturin ja Muurin Yrjön kanssa nousemassa rinnettä nykyisen Pyyntikintorin paikalla, kun haavoituin. Paikalla oli silloin metsää, mutta lähistöllä taloja, joiden yläkerrasta ammuttiin. Kiväärisuihku oli repäissyt vatsapeitteeni, niin että suolet näkyivät. Tunsin heikkoutta ja jalat eivät kannattaneet. Ensimmäinen ajatus oli tehdä itsemurha, mutta joku ohikulkija tempaisi kiväärinkädestäni. Toverit yrittivät ensin auttaa, mutta jättivät minut kuitenkin toivottomana makaamaan hängelle. Silloin saapui paikalle eräs poikanen, joka hevosella haki pois haavoittuneita ja vei minut Aleksanterin kivikouluun, joka oli punaisten sairaala. Valkoisten tultua otti Punainen Risti sairaalan haltuunsa.

Vatsani oli aivan rikki, jatkoo Iisakki kertomustaan. Aluksi sain haava-kuumeen, joka muuttui keuhkokuumeeksi. Vaikka tilanne oli toivoton, jäin kuitenkin henkiin. Sisareni Selma oli saanut sanan minun sairaalassa olostani. Hän oli pyytänyt Karinaisten kunnalta hyvät suositukset ja saavuttuaan Tampereelle. 24. 5. 1918 hän sai poliisilaitokselta luvan viedä minut kotiin. Kotimatka lienee ollut pelastukseni. Kovapyöräiset Punaisen Ristin vaunut ja rautatien härkävaunun tärinä avasivat haavani ja ulos tihkuva mätä likasi molemmat. Matka oli raskas. Auran asemalta miehet kantoivat minut paareilla soiden, niittyjen ja ojanotkelmien poikki Ylitaloon veljeni luo. Mitään tietä ei vielä silloin ollut Auran asemalta Tarvasjoelle. Samoin minua kannettiin vielä samana kesänä Pöytyän lääkärin luokse Auraan vastaanotolle. Vasta syksyllä nousin vuoteesta ja aloin kainalosauvoilla opetella kävelemistä. Lopullisesti paranin vasta vuosien päästä luontaisparantolassa Karkussa.

Usein olen jälkepäin miettinyt olivatko nuo uhrin turhia ja mikä olisi Suomi nyt jos olisimme voittaneet? Varmasti kaikki se ja paljon enemmänkin, kuin mitä silloin vaadimme on saavutettu. Suomi on nyt niin hyvä maa, ettei parempaa löydy. Nyt olisi vallankumous turha, eikä sitä vamaan kukaan vakavasti ajattele. Ehkä me punaiset olimme valkoiselle Suomelle sellainen paha omatunto, joka kuitenkin vei edistystä eteenpäin ja näin uhrillamme oli merkitystä. Itse lähdin sotaan palkan toivossa, mutta palkanmaksaja lähti Tampereelta hakemaan Turusta palkkarahoja ja jäi sille tielle.

Isäni

Parannuttuani aloin suutarin töihin, joita ennen sotaa olin opetellut. Nyt olin jo mestari ja minulla oli ajoittain kaksikin kisälliä mm. myöhemmin suutarina toiminut Väinö Hakamäki. Itse tein lähinnä suuren suojan saavuttaneita jatsareita eli boksisaappaita. Ajoittain lähdin vielä isäni valmistamia kuparipannuja ja kattiloita, peltiuokia ja heinänsiemenkylvykoneita kaupalle, kuten olin tehnyt jo vuosidankuun alusta lähtien hyvin pitkiä matkoja. Pikkupoikana olin potkukelkalla

Frans Järvinen

kulkenut Vakka-Suomen halki Poriin asti. Kun olin tienannut polkupyörän, kuljin sillä Tampereen ja Hämeenlinnan suuntaan kaupalla. Pyörään oli sidottu seiväs, josta pannut ja kattilat roikkui. Sen ajaminen vaati taitoa. Myöhemmin kuljin hevosella mm. usean viikon matkoilla lenkin Porin, Tampereen ja Hämeenlinnan kautta. Kerran vein Kokemäelle tilattua suurta kuparipataa.

Isäni oli hyvin taitava käsistään. Hän oli syntynyt Merikarvialta Nygoord-nimisestä talosta. Alunperin häntä kutsuttiin Prinssin Franssiksi, mutta jossakin vaiheessa sukunimi muuttui Järviseksi. Suvussa kulkee tarina, että Ruotsista Merikarvialle muuttanut isoisän isä olisi ollut kuninkaallista sukua ja siitä johtuisi tuo Prinssi-nimi. Nälkävuosien aikana isäni oli veljensä kanssa joutunut lähtemään maailmalle leipää hakemaan. Hätäapuna pappilassa annettu puuro oli mahtunut yhteen lusikkaan, joka tarkkaan nuolittiin. Hän kulki pitäjistä pitäjään kelloja korjaten ja pläkkittöitä tehden. Ei ole tietoa mistä tuo keskenkasvuinen poika oli nuo kädentaidot oppinut, kodistaanko vai maailmalla. Saaristossa lievitni nälnhätäjä kalastus ja sitä kautta kulkien isän matka suuntautui viimein Turun seudulle.

Hän oli myös taitava seppä ja kupariastioiden tekijä. Erityisesti on kiitetty hänen kahvipannujensa kaunista muotoa. Äitini oli Pöytyän pitäjän Kaulanperän Paltan tyttäriä. Hän joka oli tullut piitaksi Karinaisten Tilkaisiin. Häntä oli suuresti järkyttänyt se, että hän eräänä aamuna työhön tullessaan oli löytänyt isännän hirttäytyneenä kylätien varren mäntyyn. Naituaan Maria-äitini Tilkasista isäni asettui paikakunnalle. Seppälän Klemelän maalle hän rakensi pajansa ja torpan. Lapsia syntyi 11, joista yksi kuoli pienenä. Eloon jäi 7 poikaa ja 3 tyttöä. Isäni sanoi kahtatoista meinaneensa kuten patriarkka Jaakobilla, mutta aika ja vaimo asetti esteen.

Isäni oli erittäin omaperäinen ja originelli. Siksi hänestä on jälkimaailmalle jäänyt monta tarinaa ja lempinimeä. Kylän poikia oli hänellä apuna työssä, kuka palkeita painaen, kuka sorvaamassa, eräät kaupaten maakunnassa. Heinänsiemenkylvykoneesta tuli hyvin suosittu artikkeli. Samaa reittiä kannatti kulkea kaupalla toisenkin kerran, kun oli nähty naapurin kone. Kehumalla eräät isännät sai ostamaan erillisen koneen näyttöpellolle, ettei sitä tarvinnut sinne joka kevät kantaa. Se oli vaurauden merkki. Koneet teki tuloaan ja kaikista oli isä

kiinnostunut. Viimeisinä vuosinaan hän kiinnostui ikiliikkujasta, jota hän ideoi ja rakensi.

Liikemiehenä

Suutarin työ alkoi minusta maistua puulta, jatkoo Iisakki. Olin jo -30-luvun alusta pitänyt kioskikauppaa peräkamarissani ja kauppa tuntui seudulla kaivattavan. Siksi hain luvan yksityiskauppaan. Tasan 50 vuotta sitten Auran Osuuskaupan silloinen johtaja ehdotti kaupansa sivumyymälän perustamista Uittoon. Näin tarjosin hänelle kauppani jatkamista. Se toimikin kamarissani neljä vuotta, kunnes nykyinen myymälärakennus 1938 rakennettiin. Vaikka kauppa-kuolema on taajaan vähentänyt pieniä kauppia, olen ilokseni nähnyt kauppani edelleen elävän. Kun luovuin kaupasta, menin autokouluun ja ostin 1937 kuorma-auton. Sillä oli paljon ajoja ja tein mm. viljakauppaa Helsinkiin asti. Vuonna 1939 ostin komean virtaviivaisen henkilöauton ja rupesin taksikusiksi. Pidän siitä toimesta enemmän ja otin kuorma-auton vieraan kuskin. Talvisin oli usein tiet tukossa silloisella kalustolla, joten autoja oli ajoittain pidettävä Aurassa.

Menestyvän autoiluni katkaisi sota. Kun isäni 1939 kuoli 85-vuotiaana, oli hänen hautajaisaattonsa siihen asti Tarvasjoella komein ja nykyaikaisin. Kahdeksalla autolla tuotiin arkku ja hautajaisväki Uitosta kirkolle. Talvisodan sytyttyä kuorma-autoni pakkolunastettiin valtiolle. Vuokra-ajoa häittäsi bensiniin puute ja oli siirryttävä puukaasuun. Niinpä 1942 myin henkilöautoni Ivaloon kauppias Kalle Lehtoselle. Nimismiehen erityisluvalla sain viedä auton ostajalle. Se oli ensimmäinen Lapin matkani.

Sodan jälkeen muutin Turkuun ja osallistuin sen liike-elämään. Myytyäni omistamani kiinteistöt tyttärelle, olen viettänyt eläkepäiviäni matkustellen ja valokuvausta harrastaen. Niinpä on tullut käytyä Venäjää Leningradista Moskovan kautta Jaltalle asti. Espanjaa on tullut katsottua ja varsinkin kaikkia pohjoismaita. Lapin on nyt tullut katsottua moneen kertaan. Aikoinaan olisi tehnyt mieli rakentamaan tietä Petsamoon, mutta kuorma-autoni oli liian pieni tietyömaalle.

Yhteys kotiseutuun on Iisakilla säilynyt. Nyt kun ruumiillinen kunto ei enää riitä matkustamiseen, on joka sunnuntaiaamuinen puhelin-yhteys Erkki Rekolaan tärkeä. Näin hän elää sen Tarvasjoen kolkan elämää, jonka kehittymiseen hän parhaat vuotensa urasti. Iisakilla on ennustajan lahjat, joiden hän sanoo toteutuneen. Nyt hänen ennustuksensa on vähän synkkiä. Pitkään ei tämänkaltainen paratiisi, jossa Suomi nyt elää, voi jatkua. Koko ihmiskunnalla on edessä katastroofi, sanoo Iisakki. Onko se jo tuo isän ennustama maailmanloppu tai jokin muu, sitä ei Iisakki tiedä, mutta pahalta hänestä näyttää. Rauhaa ja toivoa nyt kaivataan. Itse luotan kolmiyhteiseen Jumalaan. Estäessään 1918 haavoittuani minua tekemästä itsemurhaa Pyhä Henki todisti minulle, että Jeesuksen Kristuksen Jumalan pojan veri puhdistaa minut kaikesta synnistä, lopettaa Iisakki muistel-mansa.